

POLSKA
bez barier

Przewodnik

STANISŁAW FRANCUZ – geograf, fotograf, filmowiec, wykładowca i ekspert d/s turystyki, instruktor przewodnictwa i ochrony przyrody PTTK. Autor licznych przewodników po Polsce dla osób niepełnosprawnych. Twórca i realizator wydawnictw multimedialnych na CD i DVD, serwisów WWW, folderów i książek o tematyce turystycznej. Przewodnik turystyczny po Dolnym Śląsku, Przewodnik Sudecki. Pilot wycieczek turystycznych. Doktorant na Wydziale Pedagogiki DSW we Wrocławiu. Na filmowaniu, fotografii i podróżach w kraju i zagranicą spędza średnio 2/3 roku.

MARTA FRANCUZ – studentka V roku Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Pilotka wycieczek turystycznych. Autorka wielu opracowań promocyjnych dla Dolnego Śląska, Wielkopolski i Lubuskiego oraz Polski. Korektor tekstów do folderów i publikacji turystycznych m.in. Zima na Dolnym Śląsku, Dolny Śląsk dla dzieci i młodzieży, Atrakcje Dolnego Śląska i Dolny Śląsk z lotu ptaka, Wielkopolska bez barier, Pasjonatka gór, żagli, szymbowców, uczy dzieci gry na pianinie. Nie potrafi się nudzić – „Po co tracić czas, gdy mogę poznać świat i ludzi?”

MARCIN FRANCUZ – student Politechniki Wrocławskiej - Mechanika i Budowa Maszyn specjalność Inżynieria Lotnicza. Fotograf i filmowiec, wolontariusz w stowarzyszeniu PROGRES. W firmie Interior Multimedia i Wydawnictwa autor zdjęć, filmów (z lotu ptaka) i tekstów do opracowań, wydawnictw książkowych, filmowych, multimedialnych z zakresu turystyki i promocji regionów Polski. Żeglarz, motorowodnik, pasjonat turystyki, motocykli i gry na gitarze.

WIKTOR FRANCUZ – uczeń VI LO we Wrocławiu, wolontariusz, pasjonat wycieczek turystycznych i przyrody. Siermię jachtowy i motorowodnik. Z aparatem fotograficznym w rękach już od 10 roku życia. Autor wielu zdjęć do wydawnictw w firmie INTERIOR. Współautor fotografii i filmów do przewodnika turystycznego pt. „Dolny Śląsk – otwarty dla każdego – 100 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych”. Województwo Wielkopolskie bez barier 70 tras... Asystent w reportażach filmowych i transmisjach TVONLINE.

Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich
PROGRES

55-120 Oborniki Śląskie, ul. Dworcowa 44/4
www.progres.media.pl

Projekt współfinansowany ze środków PFRON

ISBN 978-83-930088-5-8

www.bezbarier.turystyka.pl, www.bezbarier.info.pl

POLSKA bez barier

Przewodnik

POLSKA
bez barier

500 tras turystycznych
dla osób niepełnosprawnych

Przewodnik

POLSKA bez barier

500 tras turystycznych
dla osób niepełnosprawnych

Stanisław Francuz, Marta Francuz,
Wiktor Francuz, Marcin Francuz

W przewodniku zaprezentowano trasy o trzech stopniach trudności¹:

- * (jedna gwiazdka) trasa łatwa, nizinna, bez większych przeszkód, dostępna w 100% dla wózkowiczów;
- ** (dwie gwiazdki) trasa o pewnym stopniu trudności, niewielkie podjazdy, długość do 7 km, utrudnienia w postaci nierówności na drodze lub trasy wodne;
- *** (trzy gwiazdki) trasa trudna, długa lub powyżej 7 km, o sporej ilości podjazdów (różne przeszkody na trasie, często wymagane wsparcie wózkowicza przez osoby trzecie), w tym trasy kajakowe, wodne wielodniowe.

¹ gwiazdki są podane zarówno w spisie treści przy tytule trasy, jak i przy tytule opisu trasy.

Projekt współfinansowany ze środków PFRON.

Przedstawione treści wyrażają poglądy realizatora projektu i nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska PFRON.

Autorzy: *Stanisław Francuz, Marta Francuz, Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Konsultacje wersji dla niewidomych: *Patryk Miś*

Na okładce: *Agata Rocznik*

Projekt i opracowanie graficzne: *Andrzej Duliba*

Wykonanie map: *Aleksandra Domeradźka, Andrzej Duliba, Robert Lachmann*

Foto: *Stanisław Francuz, Marcin Francuz, Wiktor Francuz, Marta Francuz,*

Andrzej Kopystyński, Anna Kopystyńska, Andrzej Duliba, Mirosław Karasiuk,

Cezary Kopczyński, Bartłomiej Karwacki, Piotr Żyła, Robert Lachmann,

Waldemar Brygier, Andrzej Wilk.

Recenzja: *Joanna Szczepankiewicz-Battek*

Korekta merytoryczna: *Marta Francuz, Grażyna Francuz, Wiktor Francuz,*

Edward Kaszuba, Joanna Szczepankiewicz-Battek, Marek Battek, Katarzyna Rebizant

Weryfikacja techniczna: *Andrzej Kopystyński, Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Obsługa informatyczna: *Andrzej Kopystyński*

Współpraca merytoryczna: LOTUR, WOT Poznań, PLOT Poznań, PROT Rzeszów

DTP: INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa

Wydanie I, Wrocław 2016

© Copyright by:

Wydawca: INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa

Stanisław Francuz, ul. Stabłowicka 72, 54-058 Wrocław,

www.interior.net.pl, www.tourist.net.pl

na zlecenie

Stowarzyszenia Inicjatyw Obywatelskich PROGRES

www.progres.media.pl

ISBN: 978-83-930088-5-8

Druk: Stolgraf oddział Świdnica, ul. M. Konopnickiej 13,

58-100 Świdnica, tel. 74 853 69 97, www.stolgraf.pl

Szanowni Państwo!

Pod względem turystycznym Polska jest jednym z najatrakcyjniejszych regionów w Europie. Wyjątkowe atuty sprawiają, że przybywa tu wielu gości z kraju i zagranicy. Wśród nich są również osoby z niepełnosprawnością. Starając się zaspokajać także ich potrzeby i oczekiwania, oddajemy do Państwa dyspozycji przewodnik pt. Polska bez barier - 500 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych. Poprzez to wielonarządowe wydawnictwo chcemy zaprosić Państwa do skorzystania z bogatej i różnorodnej oferty turystycznej, jaką ma nasz kraj. Wierzymy, że przewodnik ułatwi wszystkim gościom planowanie pobytu, pomoże uzyskać dostęp do niezbędnych informacji, a także przyczyni się do włączenia jak największej grupy osób z niepełnosprawnością do aktywnego uczestnictwa w turystyce.

Mamy ogromną nadzieję, że pobyt będzie dla Państwa na tyle ciekawy i inspirujący, że powrócicie tu jeszcze nie raz. Do zobaczenia na pozbawionych barier polskich szlakach turystycznych!

Z wyrazami szacunku

*Stanisław Francuz, Marta Francuz,
Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Polska położona jest w Europie Środkowej między Morzem Bałtyckim na północy a Sudetami i Karpatami na południu, w przeważającej części w dorzeczu Wisły i Odry.

Charakteryzuje się zmienną rzeźbą terenu – góry przeplatają się z nizinami i pojezierzami, klimat alpejski z takim, w którym dojrzewa winorośl. Ukryte górskie wodospady, rzeki oraz bagna są domem dla licznych ptactwa wodnego. To kraina dzięki wcióż przyrody licznych borów, jezior i rozwijającej się pośród niej cywilizacji. Liczne miasta takie jak Kalisz, Gniezno, Poznań, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Szczecin szczycą się ponad tysiącletnią tradycją.

Polska to kraj o bogatym dziedzictwie kulturowym i historycznym a jednocześnie młody duchem licznych uczelni wyższych zasilanych przez młodzież z kraju i zza granicy.

Polska to kolebka kultury, znana na skalę międzynarodową z festiwalu muzycznych, filmowych, teatralnych i wielu wydarzeń sportowych: (Wratislavia Cantans, Teatry Uliczne, Festiwal Chopinowski, Sopot Festival, Festiwal w Opolu).

Poszczególne krainy Polski mają swój odrębny, niepowtarzalny charakter, składają się nań zabytki, kulinaria, folklor, ciekawe imprezy kulturalne i sportowe.

Polska może poszczycić się bogactwem zamków, pałaców, klasztorów i kościołów. Takie ikon jak Malbork, Książ, Czochoa, Lubiąż, Krzeszów przyciągają co roku rzesze turystów.

Zabytki i miasta wpisane na listę UNESCO takie jak Kraków, Zamość, Toruń, Wieliczka, Kościoły Pokoju w Świdnicy i Jaworze, Warszawa oraz genialna Hala Stulecia zaprojektowana przez Maxa Berga we Wrocławiu, to gwarancja doświadczeń kulturowych i historycznych na najwyższym poziomie.

Dzieje Polski to także liczne związki z Niemcami, Austrią, Rosją, Litwą i Ukrainą oraz osiedlającymi się tu przez stulecia Żydami. W krajobrazie pozostały do dziś cerkwie, kościoły, meczety i synagogi.

Polska to kraina, która obfituje w wiele mrocznych legend i tajemnic, a podziemia, kopalnie, lochy i fortyfikacje pełne są szyfrów i zagadek czekających na swych odkrywców. Ziemia tu obfituje w liczne minerały oraz źródła mające dobroczynny wpływ na nasze zdrowie. Turystów i gości przyciągają uzdrowiska sudeckie i karpackie, w centralnej Polsce i nad Bałtykiem. Powietrze przesycone jest zapachem borów sosnowych, kwitnących wiosną rzepaków, akacji oraz lip. Pięknie jest tu o każdej porze roku – od zimy tatrzańskie poprzez pełną barw bukowych lasów jesień nad przełomem Dunajca. Na Wasze przybycie czekają liczne parki narodowe i krajobrazowe. Od gór przez wyżyny i pojezierza, aż do Bałtyku.

Na szczególną uwagę zasługują przedziwne grupy skalne w Sudetach: Szczeliniec Wielki, Błędné Skały i Szlak Skalnych Grzybów w Górach Stołowych.

Tysiące ścieżek górskich, przytulnych schronisk i znakomicie przygotowana baza turystyczna czekają na wędrowców. Znajdą tu coś dla siebie nawet najbardziej wymagający. W górach królują sporty zimowe, ale można uprawiać tu również, rafting, wspinaczkę, przeprawy przez mosty linowe, loty widokowe na parolotni i szybowcu. Niziny i pojezierza zaś kuszą licznymi szlakami rowerowymi, jazdą konną, kajakami oraz żeglarstwem.

Poszukującym kontaktu z naturą Polska oferuje agro oraz ekoturystykę. Malownicze, spokojne, otoczone nieskazitelną naturą gospodarstwa wiejskie są idealnym miejscem na odzyskanie sił witalnych, oderwanie się od codziennej gonitwy, wyciszenie oraz relaks. Zapraszamy do Polski bez barier!

ZPM

Zachodniopomorskie
str. 736-775

POM

Pomorskie
str. 480-531

W-M

Warmińsko-mazurskie
str. 612-651

K-P

Kujawsko-pomorskie
str. 100-139

PDL

Podlaskie
str. 446-479

LBU

Lubuskie
str. 182-219

WLP

Wielkopolskie
str. 652-735

MAZ

Mazowieckie
str. 304-365

ŁDZ

Łódzkie
str. 220-253

LBL

Lubelskie
str. 140-181

DŚL

Dolnośląskie
str. 10-99

OPO

Opolskie
str. 366-403

ŚL

Śląskie
str. 532-583

ŚW

Świętokrzyskie
str. 584-611

MŁP

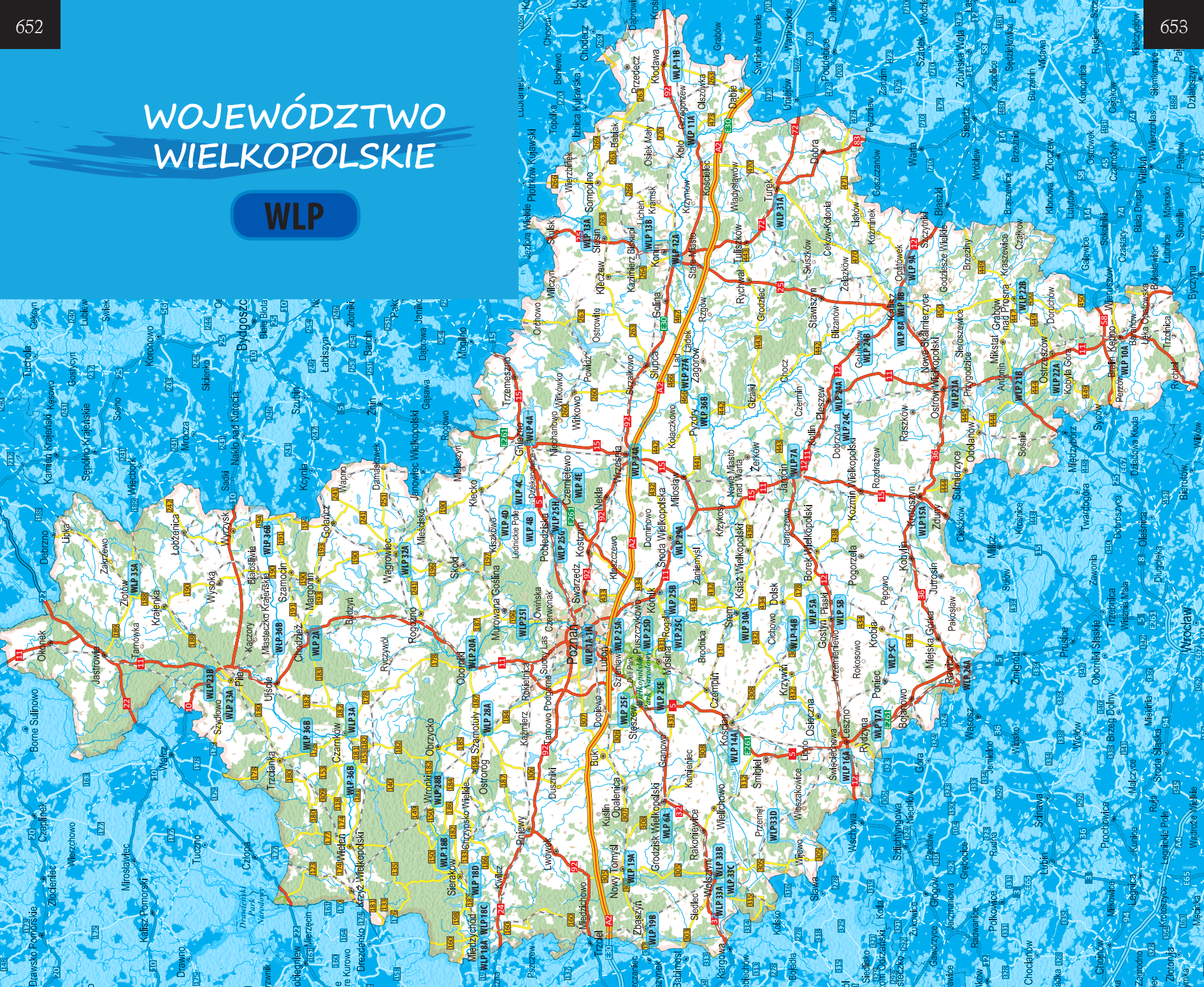
Małopolskie
str. 254-303

PKR

Podkarpackie
str. 404-445

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

WLP

Poznań

Województwo wielkopolskie leży w środkowo-zachodniej Polsce, na Pojezierzu Wielkopolskim i Nizinie Południowowielkopolskiej, w dorzeczu środkowej Warty. Województwo wielkopolskie zajmuje w Polsce drugie miejsce pod względem powierzchni i trzecie pod względem liczby ludności. Rzeźba terenu województwa wielkopolskiego, warunki geologiczne i glebowe zostały ukształtowane przez dwa zlodowacenia. W części północnej

i środkowej przez zlodowacenie bałtyckie. Tu teren jest nizinny, występują liczne jeziora Pojezierza Pomorskiego, Poznańskiego i Gnieźnieńskiego. W części południowej przez zlodowacenie środkowopolskie.

Tu występuje mniej urozmaicona rzeźba i brak jezior. Region Wielkopolski leży w obrębie dorzecza Odry, przy czym 88% jego powierzchni odwadnia Warta i Noteć, a pozostałe Barycz, Krzycki Rów i Obra. Na pojezierzach w części północnej i środkowej regionu występuje ok. 800 jezior, a największym jest Jezioro Powidzkie (10,36 km²) wchodzące w skład Pojezierza Gnieźnieńskiego. Wielkopolska znajduje się pod wpływem atlantyckich mas powietrza, co wpływa na łagodność klimatu. Okres wegetacyjny należy do najdłuższych w Polsce. Na Nizinie Południowowielkopolskiej wynosi ok. 228 dni. Przyrodniczo woj. wielkopolskie posiada: 1 park narodowy (Wielkopolski Park Narodowy) oraz fragment Drawieńskiego Parku Narodowego, 13 parków krajobrazowych (w tym 3 transgraniczne): Park Lednicki, Sierakowski, Pszczewski, Przemęcki, Powidzki, Puszcza Zielonka, Rogaliński, Promno, im. gen. Dezyderygo Chłapowskiego, Żerkowsko-Czeszewski, Nadwarciański, Dolina Baryczy, Nadgoplański Park Tysiąclecia. 96 rezerwatów przyrody, 32 obszary chronionego krajobrazu, 88 użytków ekologicznych, 48 obszarów wytypowanych do ochrony w Sieci Natura 2000 i 3601 pomników przyrody.

Głównymi surowcami Wielkopolski są węgiel brunatny, gaz ziemny, ropa naftowa i torf. Złóża węgla brunatnego eksploatuje się w okolicach Konina, Turku i Koła. Bardzo duże pokłady węgla brunatnego zostały odkryte w okolicach Kościana. Jednak nie są one eksploatowane ze względu na kosztowne przystosowanie terenów do budowy kopalni

i konieczność przesiedlenia tysięcy ludzi. Sól kamienną wydobywa się w kopalni soli w Kłodawie (około 20% krajowej produkcji), a w Wapnie eksploatuje się złoża gipsu.

Wielkopolska usytuowana jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, wiodących z Berlina przez Poznań, Konin i Warszawę do Moskwy, oraz z Pragi przez Wrocław, Leszno, Poznań na wybrzeże Bałtyku.

Rolnictwo jest tu na najwyższym poziomie, również ogrodnictwo i sadownictwo szczególnie w okolicach Poznania, Gniezna, Międzychodu i Kalisza. Poznań to także centrum wystawiennicze z Targami Poznańskimi.

Wielkopolska to kolebka państwowości polskiej. Posiada najcenniejsze zabytki architektury począwszy od czasów piastowskich aż po współczesność. Najciekawsze i najstarsze zespoły architektury znajdują się w Poznaniu, Gnieźnie, Kaliszu. Na terenie wielkopolski znajduje się wiele zabytków archeologicznych (Ostrów Tumski w Poznaniu, Kalisz, Giecz, Ostrów Lednicki), wspaniałe obiekty sakralne (Gniezno, Poznań, Kalisz, Konin, Gostyń, Łąd nad Wartą, Turek, Przemęt), zamki (Rokosowo, Rydzyna, Kórnik, zamek Cesarki w Poznaniu) i pałace (Rogalin, Śmiełów, Antonin, Pawłowice, Czarniejewo, Gołuchów, Wąsowo), jak również liczne muzea w Gnieźnie (Muzeum Początków Państwa Polskiego, Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej), Poznaniu (Narodowe, Archeologiczne, Instrumentów Muzycznych), Puszczykowie (Muzeum Arkadego Fiedlera), Szreniawie (Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywcze), czy chociażby Skansen Pszczelarstwa w Swarzędzu. Jezioro Malta w Poznaniu to miejsce wielu zawodów sportowych (kajakarstwo, wioślarstwo). Poznański tor saneczkowy i skocznia narciarska przyciąga miłośników sportów aktywnych. Fani jazdy konnej zapraszani są do stadnin w Sierakowie, Racocie, Golejewku. W Pobiedziskach znajdziemy całą Wielkopolskę „w miniaturze” – kopie najsztywniejszych obiektów architektonicznych.

Zapraszamy do Wielkopolski i Poznania, gdzie codziennie na ratuszowej wieży kłaniają się „Poznańskie Koziółki”, a „Świętomarcińskie Rogale” smakują najbardziej.

Poznań

Poznań położony jest w dolinie rzeki Warty, Bogdanki, Cybiny i Główniej. Znajduje się w środkowej części województwa wielkopolskiego. Poznań stanowi centralną część aglomeracji poznańskiej. Miasto graniczy z 11 gminami powiatu poznańskiego, w tym z dwoma miastami – Luboniem i Swarzędzem.

Pierwsza nazwa miasta pojawiła się w kronice Thietmara z 970 r. gdzie wymieniona jest w tytule „episcopus Posnaniensis” tj. biskup poznański.

W tej samej kronice, w 1005 r. znajdujemy określenie „aburbe Posnani” (z miasta Poznania). Miasto w formie „Poznan” notuje Gall Anonim w swojej Kronice polskiej w latach 1112-1116. Nazwa Poznań pojawia się w 1236 r. jako „Posnania” i w 1247 r. jako Poznania. Poza tym istnieją zapisy z 1146 i 1244 r. w formie „in Poznan”. Pierwsze ślady ludzi na terenie Poznania pochodzą z okresu około 8900-8000 roku p.n.e. Były to plemiona wędrownych myśliwych. Stałe osady powstały na przełomie V i IV tysiąclecia p.n.e. Około 2200 r. p.n.e. na tych ziemiach pojawiła się ludność indoeuropejska, z V w. n.e. pochodzą ślady osadnictwa słowiańskiego, zaś w VIII w. pojawili się tu Polanie.

Z tego okresu pochodzi też prawdopodobnie gród na Ostrowie Tumskim, który stał się zaczątkiem dzisiejszego miasta. W X w. gród znalazł się pod panowaniem Piastów, którzy uczynili go jednym z ośrodków stołecznych w swoim państwie obok Gniezna, Gieczu i Ostrowa Lednickiego. Jest to jedno z hipotetycznych miejsc chrztu Mieszka I w 966 r. W 968 r. swą siedzibę umieścił tu Jordan, pierwszy biskup Polski.

W czasach panowania Bolesława Chrobrego był to gród o bardzo ważnym znaczeniu militarnym. Píše o tym Gall Anonim w swojej Kronice polskiej spisanej w latach 1112-1116. Funkcje stołeczne gród pełnił do 1038 r., gdy został wraz z innymi miastami Wielkopolski i Śląska spalony

przez Brzetysława I. Historycznie Poznań jako stolica Wielkopolski był jednym z miast królewskich Korony Królestwa Polskiego. Kolejny okres rozkwitu przypada na czas rozbitcia dzielnicowego, gdy gród na Ostrowie Tumskim stał się stolicą wielkopolskiej linii Piastów. W 1231 r. Władysław Odonic lokował prawobrzeżną osadę targową Śródka na prawie niemieckim. Była to pierwsza w Wielkopolsce lokacja miejska. Synowie Odonica, książęta Przemysław I i Bolesław Pobożny, w 1253 r. dokonali drugiej lokacji miejskiej na lewym brzegu Warty na prawie magdeburskim. Prace kontynuował Przemysław II, który jako pierwszy władca został koronowany w Gnieźnie na króla Polski w 1295 r., a za siedzibę obrał lewobrzeżne nowe miasto Poznań. Jego rezydencją stał się zamek książęcy na Wzgórzu Przemysła. Miasto posiadało prawo do czynnego uczestnictwa w wyborze króla. W poznańskiej katedrze znajduje się symboliczny grobowiec pierwszych władców Polski – Mieszka I oraz Bolesława I Chrobrego. Dziś na wyspie Ostrów Tumski mieści się siedziba Kurii Metropolitalnej. Kolejny okres rozwoju w historii Poznania rozpoczęła się w 1386 r. po wstąpieniu na tron Władysława II Jagiełły. Otwarcie szlaku łączącego Litwę z Polską i Europą oraz zamknięcie dla polskich towarów Gdańska przez Zakon Krzyżacki sprawiły, że Poznań stał się ważnym miejscem na szlakach handlowych. Korzystne warunki rozwoju miasta przerwał w 1655 r. potop szwedzki. W krótkim okresie pokoju, który po nim nastąpił, Poznań usiłował się podnieść, ale kolejne konflikty zbrojne, jak wielka wojna północna, wojna o sukcesję polską, wojna siedmioletnia oraz konfederacja barska sprawiły, że miasto było wielokrotnie pustoszone. Za czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego o miasto z wojskami pruskimi i rosyjskimi, (które opuściły je dopiero w 1775 r.) walczyli barzanie. Kilka kolejnych lat to okres pomyślności,

MIASTO

POZNAŃ

związany z działalnością Komisji Dobrego Porządku i reformami Sejmu Czteroletniego. Zostały one jednak zniweczone przez konfederację targowicką i II rozbiór Polski, w wyniku którego Poznań znalazł się pod panowaniem pruskim.

Władze pruskie dokonały integracji aglomeracji w jeden organizm miejski oraz stworzyły podstawy do rozbudowy Poznania w kierunku zachodnim. Klęska Prus i powstanie w 1806 r. uczyniły Poznań jednym z głównych miast Księstwa Warszawskiego. Trwające wojny napoleońskie nie sprzyjały jednak rozwojowi miasta. Po klęsce Napoleona w wyniku ustaleń Kongresu Wiedeńskiego Poznań znalazł się od 1815 r. ponownie pod pruskim panowaniem, tym razem jako stolica Wielkiego Księstwa Poznańskiego. W kolejnych latach Poznań stał się miastem frontowym Prus. W 1828 r. władze ustanowiły w mieście twierdzę, która miała chronić Prusy przed atakiem ze wschodu. Podjęcie decyzji o fortyfikacji Poznania ukierunkowało jego rozwój aż do końca XIX w., przez co Poznań stał się miastem peryferyjnym i ominęły go procesy intensywnej urbanizacji i industrializacji. Wyrazem niezadowolenia społeczności polskiej było poparcie dla powstania listopadowego w 1830 r. oraz zrywy zbrojne w 1846 i 1848 r. W wyniku tego władze pruskie najpierw drastycznie ograniczyły autonomię a później w 1848 r. całkowicie ją zniosły. W latach 1822-1828 z fundacji hrabiego Edwarda Raczyńskiego powstała pierwsza publiczna biblioteka polska na ziemiach zaboru pruskiego. Następnie w latach 1838-1842 utworzona przez Polaków Spółka Akcyjna Bazar zbudowała hotel, który był centrum polskiego życia społeczno-kulturalnego w Poznaniu. Wobec braku wyższego szkolnictwa w mieście w 1857 r. polska elita powołała do życia Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk prowadzące badania naukowe między innymi nad

historią Polski. W związku z ograniczeniami dotyczącymi wystawiania polskich sztuk w Teatrze Miejskim w 1875 r. po długoletnich staraniach wybudowany został (ze składek) Teatr Polski. Kolejnym zrywem ludności polskiej i wyrazem chęcią powrotu ziem zaboru pruskiego do Rzeczypospolitej było Powstanie Wielkopolskie. Wybuchło ono 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu, w czasie wizyty powracającego do Polski Ignacego Jana Paderewskiego, który (będąc w drodze do Warszawy) przybył do Poznania 26 grudnia. Tego dnia Paderewski wygłosił przemówienie do rodaków licznie zgromadzonych przed hotelem Bazar. 27 grudnia swoją paradę wojskową na Świętym Marcinie urządzili Niemcy – zrywano polskie i koalicyjne flagi, napadano na polskie instytucje po czym doszło do zamieszek, w wyniku których wywiązała się walka, podjęta następnie przez oddziały kierowane przez Polską Organizację Wojskową Zaboru Pruskiego. Powstańcy w krótkim czasie opanowali całą Prowincję Poznańską z wyjątkiem jej północnych i południowo-wschodnich obrzeży. Powstanie zakończyło się 16 lutego 1919 r. rozejmem w Trewirze, który rozszerzał na front powstańczy zasady rozejmu w Compiègne z 11 listopada 1918 r. kończącego I wojnę światową. W trakcie II wojny światowej Poznań zostaje zamieniony w twierdzę. Walki o miasto toczono w styczniu i lutym 1945 r. przez nacierającą Armię Czerwoną wspomaganą oddziałami polskimi przynosząc mu wyzwolenie. Miasto legło w gruzach. Po wojnie rozpoczyna się okres zmian i odbudowy.

Dziś Poznań to miasto nowoczesne, z ogromnym dziedzictwem kulturowym i historycznym. Bogata historia przeplata się z nowoczesnością. To miejsce licznych wydarzeń kulturalnych i targowych. To wreszcie miasto uczelni wyższych i biznesu korzystającego z kapitału ludzkiego. Zapraszamy do Poznania – stolicy Wielkopolski.

NA STARYM MIEŚCIE W POZNANIU

WLP 1A ok. 1,8 km *

Trasa spacerowa:

Stary Rynek – Ratusz – Domki Budnicze – Wielkopolskie Muzeum Wojskowe – Galeria Miejska Arsenał – Waga miejska – Odwach – Pierzeja wschodnia Stary Rynek – Pierzeja południowa Stary Rynek – Pierzeja zachodnia Stary Rynek – Pierzeja północna Stary Rynek – ul. Świętostawska – ul. Gołębia – pl. Kolegiacki – ul. Klasztorna – ul. Kramarska – ul. Rynkowa

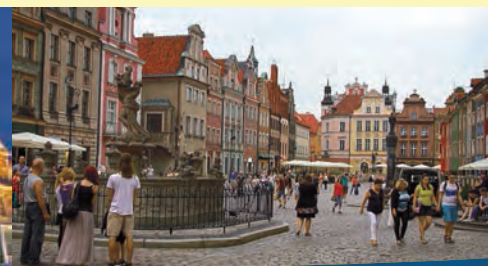
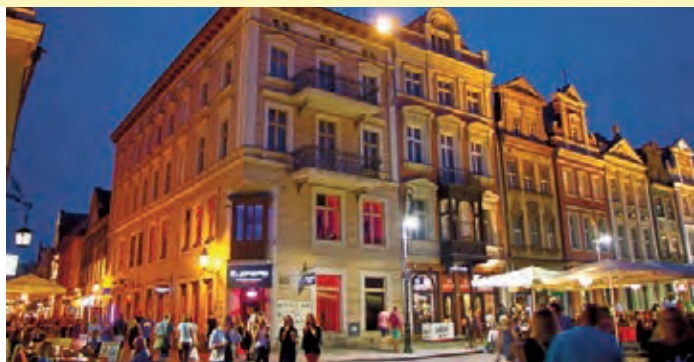
Warto zobaczyć:

- **Stary Rynek** wytyczony ok. 1253 r. Jest to centralne założenie miasta lokacyjnego. Długość wynosi około 141 m. Z każdego boku wychodzą trzy ulice, z czego dwie z narożników. W centralnej części rynku umieszczono Ratusz, Wagę, Sukiennice, kramy, ławy chlebowe, jatki, a później także Arsenał i Odwach. Jest to trzeci, co do wielkości, rynek w Polsce. Przez wiele lat stanowił on centrum komunikacyjne miasta, a do 1945 r. mieściła się tu siedziba władz miasta. Część środkowa obejmuje: Ratusz, Domki Budnicze, Wielkopolskie Muzeum Wojskowe (dawne sukiennice), Galerię Miejską Arsenał i fotoplastykon poznański, Wagę miejską i Odwach.
- **Ratusz:** Z pierwszego ratusza gotyckiego z przełomu XIII i XIV w. zachowały się tylko piwnice. Współczesny Ratusz pochodzi z 1560 r. W latach 1781-1784 po renowacji uzyskał obecny kształt. Jest dziełem tesyńskiego architekta z Lugano: Jana Baptisty di Quadro, wykonanym w stylu renesansu włoskiego. Di Quadro podwyższył budynek o jedną kondygnację, rozbudował w kierunku zachodnim, dodał attykę (zdobi ją poczet królów z dynastii Jagiellonów) i trzykondygnacyjną loggię. Później dodano nowy zegar oraz „urządzenie błazeńskie – koziołki”. Wieżę zwieńczono klasycystycznym hełmem a na szczycie umieszczono orła o rozpiętości skrzydeł 2 m i wysokość 1,8 m. Obecny mechanizm koziołków pochodzi z końca XX w. a bodą się one codziennie o godzinie 12.00. Wnętrze ratusza zajmuje obecnie Muzeum Historii Miasta Poznania, będące oddziałem poznańskiego Muzeum Narodowego.
- **Domki Budnicze** – dawna nazwa: „budy śledziowe”. To grupa trzy – i czterokondygnacyjnych wąskich kamieniczek pochodzących z pierwszej po-

łowy XVI w. Należały one do nieco biedniejszych kupców handlujących w średniowieczu rybami, świecami, pochodniami i solą. Na początku XVI wieku część budynków otrzymała murowane podcienia. Kamieniczki zostały zniszczone podczas II wojny światowej. Po wojnie zrekonstruowano podcienia, wykorzystując oryginalne, renesansowe detale.

- **Wielkopolskie Muzeum Wojskowe** – muzeum wojskowe zlokalizowane w Poznaniu na Starym Rynku, w obrębie bloku zabudowy śródrinkowej. Jest to modernistyczny budynek wystawowy zlokalizowany w ramach bloku śródrinkowego, przy ul. Jana Baptisty Quadro. Jest oddziałem Muzeum Narodowego w Poznaniu. Zbiory obejmują około 40.000 eksponatów. Kolekcja dzieli się na trzy działy: Dział Broni, Dział Mundurów i Znaków Wojskowych, Dział Dokumentacji Historycznej.
- **Galeria Miejska Arsenał w Poznaniu** – modernistyczna galeria sztuki w Poznaniu, instytucja kultury organizująca liczne wystawy indywidualne i zbiorowe artystów polskich i zagranicznych.
- **Waga miejska w Poznaniu** – jednopiętrowy budynek na Starym Rynku w Poznaniu, o bardzo wysokim, dwuspadowym dachu i prostych szczytach dzielonych lizenami. Obecny budynek wygład zawdzięcza rekonstrukcji z lat 1950-1960, przeprowadzonej na podstawie zachowanych litografii. Dziś pełni on funkcję Urzędu Stanu Cywilnego.
- **Odwach w Poznaniu** – budynek powstał w XVIII w. Pierwszy drewniany budynek zastąpiono nowym, zbudowanym w latach 1783-1787 wg projektu Jana Chrystiana Kamsetzera, w stylu klasycystycznym. Służył jako siedziba dla straży miejskiej i policji.

Informacja:

Centrum IT****, Stary Rynek 59/60, 61-772 Poznań,
tel. 61 852 61 56, it@cim.poznan.pl

ZE STAREGO RYNKU NA OSTRÓW TUMSKI

WLP 1B ok. 3 km *

Trasa spacerowa:

Rynek – ul. Wodna – ul. Klasztorna – ul. Wielka – ul. Garbary – ul. Estkowskiego. Most Bolesława Chrobrego na Warcie – ul. Wyszyńskiego – Ostrów Tumski – ul. J. Lubrańskiego – ul. księdza I. Posa-dzego – ul. Dziekańska – most Jordana – ul. Gdańska – ul. Bydgoską – Rynek Śródecki – Ostrówek – powrót tą samą drogą lub realizacja tras: Brama Poznania (WLP1C) i Jezioro Maltańskie (WLP1D)

Warto zobaczyć:

- kościół NMP in Summo, kościół sukursalny (pomocniczy) katedry, wzniesiony w XV w.,
- Kurię Metropolitalną,
- bazylikę archikatedralną św. św. Piotra i Pawła,
- archiwum archidiecezjalne,
- rezerwat archeologiczny Genius Loci,
- Bramę Poznania czyli Interaktywne Centrum Historii Ostrowa Tumskiego,
- klasztor Filipinów i kościół św. Małgorzaty.

POZNAŃ – BRAMA POZNAŃIA

ok. 0,3–1 km * **WLP 1C**

Brama Poznania zlokalizowana jest w najstarszej części miasta, nad Cybiną, w sąsiedztwie dwóch historycznych dzielnic: Ostrowa Tumskiego i Śródki. Kompleks obiektów to nowo wybudowany budynek główny i zrewitalizowana Śluza Katedralna (pozostałość zachowanych na Ostrowie Tumskim umocnień z czasów pruskich). Łączy je symbolicznie kładka nad rzeką. Budynek główny przecięty jest w połowie szczeliną, która kadruje widok na najstarszą w Polsce katedrę.

Brama Poznania, czyli Interaktywne Centrum Historii Ostrowa Tumskiego, to instytucja, która odwołując się do ponad tysiącletniej historii poznańskiej Wyspy Katedralnej odkrywa przed zwiedzającymi miejsce narodzin polskiej państwowości. Stanowi przykład nowatorskiego, nie tylko w skali miasta, ale i kraju, myślenia o muzealnictwie, architekturze, przestrzeni publicznej i życiu lokalnej społeczności. Ekspozycja Bramy Poznania to multimedialny i interaktywny przekaz, który przygotowuje odbiorcę do poszukiwania i interpretacji śladów przeszłości w przestrzeni Wyspy Katedralnej. Obiekt w pełni dostępny i funkcjonalnie przystosowany dla w-skersów.

Informacja:

Centrum IT****, Stary Rynek 59/60, 61-772 Poznań, tel. 61 852 61 56, it@cim.poznan.pl

Informacja:

Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT, ul. Gdańska 2, 61-123 Poznań, tel. 61 647 76 29, www.bramapoznania.pl

WOKÓŁ JEZIORA MALTAŃSKIEGO

WLP 1D ok. 6,5 km **

Trasa spacerowa:

Jako kontynuacja tras WLP1A lub WLP1A lub z parkingu – ul. Wiankowa na zachodnim brzegu Jeziora Maltańskiego lub parkingu przy ul. Jana Pawła II obok restauracji „Maltanka” (wschodni brzeg). Cały rejon Malty to zieleń i błękit wody. Teren z licznymi ławkami i infrastrukturą do wypoczynku i rekreacji (bary, restauracje, WC). Spacer można rozpocząć zarówno od strony południowej, jak i północnej. Trasa doskonale przygotowana dla w-sker-sów (liczne podjazdy, asfaltowe ścieżki, skocznia narciarska)

Jezioro Maltańskie, zwane też Zbiornikiem Maltańskim to sztuczny zbiornik wodny położony w Poznaniu na prawym brzegu Warty. Powstał w 1952 r. w wyniku spiętrzenia Cybiny. Zbiornik zajmuje obszar 67,5 ha (zależy od stopnia spiętrzenia) zaś jego długość to około 2,2 km (obwód 5,6 km). Obecnie jest intensywnie wykorzystywane do uprawiania sportów wodnych.

Informacja:

Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji Oddział Malta, ul. Wiankowa 3, 61-131 Poznań, tel. 61 876 60 11, www.malta.poznan.pl

Warto zobaczyć:

- kościół św. Jana Jerozolimskiego za Murami,
- kolejkę parkową Maltanka,
- Termy Maltańskie,
- Nowe Zoo.

Warto zobaczyć:

- Zamek Królewski (Muzeum Sztuk Użytkowych),
- kościół św. Antoniego Padewskiego,
- klasztor Franciszkanów konwentalnych,
- pomnik 15. Pułku Ułanów Poznańskich,
- Zamek Cesarski (dziś Centrum Kultury Zamek),
- Akademię Muzyczną im. Ignacego Jana Paderewskiego,
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- ławeczkę Heliodora Świącickiego,
- Park Mickiewicza i pomnik Ofiar Czerwca 1956,
- Uniwersytet Medyczny im Karola Marcinkowskiego,
- pomnik Polskiego Państwa Podziemnego,
- klasztor ojców Dominikanów.

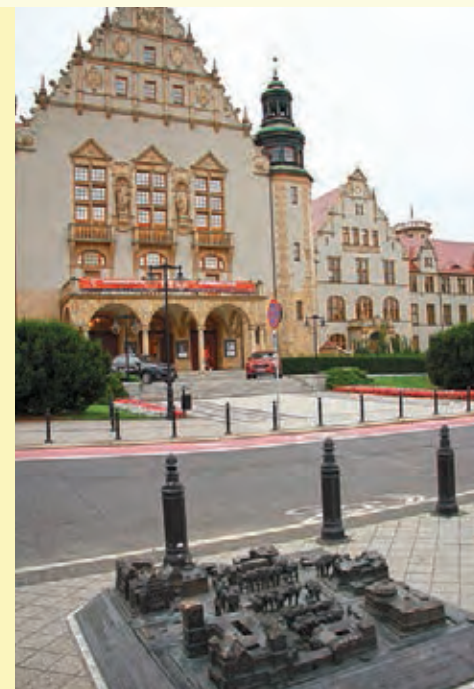

POZNAŃ CESARSKI

ok. 2,8 km * WLP 1E

Trasa spacerowa:

Rynek – ul. Franciszkańska – ul. Paderewskiego – pl. Wolności (fontanna Wolności, Teatr Ósmego Dnia, pomnik) – ul. 27 Grudnia – ul. Gwarna, Fredry i Mielżyńskiego (Okrągłak) – ul. Gwarna – Św. Marcina – al. Niepodległości – ul. Świętego Marcina – park im. Mickiewicza (fontanna, Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki) – ul. Libelta – pl. Cyryla Ratajskiego – ul. 23 Lutego – Rynkowa – Stary Rynek

Informacja:

Centrum IT****, Stary Rynek 59/60, 61-772 Poznań, tel. 61 852 61 56, it@cim.poznan.pl

NA CYTADELE W POZNANIU

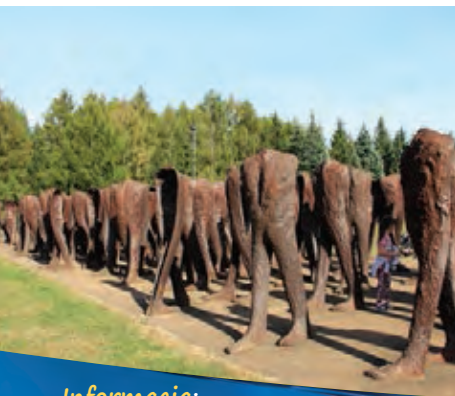
WLP 1F ok. 4,5 km **

Trasa spacerowa:

Jako kontynuacja z rynku lub z parkingu przy ul. Za Cytadelą (Dom Kultury), rynek – ul. Wroniecka – ul. Małe Garbary – ul. Święty Wojciech – ul. Księcia Józefa (Pomnik Armii Poznań) – al. Niepodległości – al. Armii Poznań – ul. Za Cytadelą – powrót tą samą drogą

Park Cytadela to największy park Poznania o powierzchni ok. 100 ha, zbudowany w latach 1963-1970 na terenie dawnego Fortu Winiary. Od 1992 r. nosi nazwę Park Cytadela. W 2008 r. park został uznany za pomnik historii. Na terenie parku znajdują się cmentarze m.in. parafii św. Wojciecha, Garnizonowy, Bohaterów Radzieckich, Wspólnoty Brytyjskiej, Bohaterów Polskich oraz relikty dawnego cmentarza tzw. starogarnizonowego, niemieckiego Cmentarza Honorowego (Ehrenfriedhof) oraz tzw. Cmentarz Prawosławny. Na Cmentarzu Garnizonowym, liczącym ponad 1500 grobów, znajdują się mogiły wojskowych, a wśród nich powstańców styczniowych, wielkopolskich, żołnierzy z lat 1918-1920. W ocalałych budowlach fortecznych mieszczą się dwa muzea: Muzeum Uzbrojenia i Muzeum Armii Poznań. Obiekty warte obejrzenia to Rawelin I, Reduta I, Brama Północna (Polna), Bastion II, Estakada Małej i Wielkiej Śluzy. Inne obiekty to: amfiteatr, rozarium, Dzwon Pokoju i Przyjaźni Między Narodami, 112 rzeźb „Nierozpoznani” Magdaleny Abakanowicz, Ziarno – Epitafium Życia, Żalki – rzeźby plenerowe, rzeźby innych twórców.

Informacja:

Centrum IT****, Stary Rynek 59/60, 61-772 Poznań, tel. 61 852 61 56, it@cim.poznan.pl

MALTA FESTIVAL POZNAŃ

wydarzenie cykliczne

ok. 1-5 km ** **WLP 1G**

Festiwal prezentuje międzynarodowy program teatralny, muzyczny, taneczny i filmowy. Odbywa się od 1991 r. w Poznaniu, na przełomie czerwca i lipca. Nazwa pochodzi od znajdującego się w Poznaniu Jeziora Maltańskiego. Malta Festival Poznań powstał w celu stworzenia w Polsce okazji do zaprezentowania teatrów plenerowych, offowych, eksperymentalnych. Z czasem formuła poszerzała się, obejmując także inne sfery sztuki. Od 2010 r. rdzeniem tematycznym festiwalu są tematy istotne dla zrozumienia współczesnego świata, zwłaszcza Europy – jej kultury, sytuacji społecznej i przyszłości. Na Malta Festival Poznań składają się programy teatralne i taneczne, bogaty program muzyczny, jak i projekty w przestrzeni miejskiej Poznania oraz projekcje filmów i dyskusje.

Informacja:

FUNDACJA MALTA, ul. Ratajczaka 44 (I piętro), 61-728 Poznań, tel. 61 62 31 866, www.malta-festival.pl

DNI ŚWIĘTOMARCIŃSKIE – 11 LISTOPADA

ok. 2 km ** **WLP 1H**

Imieniny Ulicy Święty Marcin organizuje od 1994 r. Centrum Kultury „Zamek” w Poznaniu. Święto Ulicy, przy której „Zamek” ma swoją siedzibę, odwołuje się do żywej tradycji

świętomarcińskich rogali. Tradycja ta wywodzi się z czasów pogańskich, gdy podczas jesiennego święta składano bogom ofiary z wołów lub w zastępstwie – z ciasta zwijanego w wole rogi. Kościół przejął ten zwyczaj, łącząc go z postacią św. Marcina. Kształt ciasta interpretowano jako nawiązanie do podkowy, którą miał zgubić koń świętego.

Co roku 11 listopada, po mszy świętej, wyrusza barwny Korowód ze świętym Marcinem w stroju rzymskiego legionisty, który w otoczeniu szcudlarzy, muzyków, machin przemierza ulicę św. Marcina, kończąc przemarsz pod Centrum Kultury „Zamek”. Tu na plenerowej scenie prezydent miasta Poznania przekazuje św. Marcinowi klucz do bram miasta, co jest sygnałem do rozpoczęcia świętowania.

Informacja:

CK ZAMEK, ul. Św. Marcina 80/82, 61-809 Poznań, tel. 61 64 65 200, www.zamek.poznan.pl

W SERCU CHODZIESKIEJ SZWAJCARII

WLP 2A ok. 1,4 km *

Trasa spacerowa:

Dworzec PKP – ul. Dworcowa – ul. Prymasa S. Wyszyńskiego – ul. Ks. Doktora T. Malepszego – park im. księdza Ostrowskiego – ul. Kościelna – rynek – ul. Kościelna (domy tkaczy) – al. T. Kościuszki – rondo – ul. Składowa – ul. Dworcowa

Miasto Chodzież położone jest w północnej części woj. wielkopolskiego, w centralnej części Pradoliny Toruńsko Eberswaldzkiej pomiędzy Pojezierzem Pomorskim a Pojezierzem Gnieźnieńskim w otoczeniu lasów i jezior.

Warto zobaczyć:

- gotycki kościół św. Floriana z I poł. XV w., przebudowany w 1668 r. z późnobarokowym wnętrzem z 1754 r.,
- dzwonnice późno klasycystyczną z 1840 r.,
- pozostałości późnogotyckich murów z zamku z przełomu XV/XVI w.,
- domy tkaczy z XVIII i XIX w., drewniane o konstrukcji szkieletowej i murowanej,
- „Straszny Dwór” – dworek z przełomu XIX i XX w., ob. hotel i restauracja,
- neobarokowe Sanatorium Przeciwgruźlicze z lat 20. XX w.

Informacja:

Urząd Miejski w Chodzieży, ul. Paderewskiego 2, 64-800 Chodzież, tel. 67 282 71 71, www.chodziez.pl

Z MARINY NAD NOTECIĄ DO RYNKU W CZARNKOWIE

ok. 1,7 km * **WLP 3A**

Trasa spacerowa:

Marina nad Notecią (parking i toalety) – ul. Rybaki – rondo – pl. Wolności (toalety miejskie) – rynek w Czarnkowie (pomnik skryby Janka z Czarnkowa i kościół pw. św. Marii Magdaleny) – ul. T. Kościuszki – ul. Kościelna – ul. Zamkowa – ul. Browarna (browar) – rondo (parking marina)

Czarnków położony jest nad rzeką Noteć, na skraju Puszczy Noteckiej, na wzgórzach morenowych. Często teren wokół miasta bywa nazywany Szwajcarią Czarnkowską.

Warto zobaczyć:

- układ urbanistyczny miasta,
- kościół pw. św. Marii Magdaleny – późnogotycki kościół wybudowany ok. 1580 r., rozbudowany w XVII-XVIII w.,
- ratusz z połowy XIX w. (plac Wolności),
- pomnik Janka z Czarnkowa znajdujący się na rynku,
- podświetlaną fontannę na rynku,
- skocznię narciarską w parku miejskim,
- punkt widokowy z bezpłatną lunetą,
- latem kompleks basenów z krystalicznie czystą, podgrzewaną wodą,
- przystań wodną – Marina Czarnków,
- klasycystyczny dworek przy ul. Rybaki 28 z 2. połowy XVIII w.,
- domy przy rynku z połowy XIX w.,
- neogotycki budynek starostwa z 1900 r.,
- budynek browaru z końca XIX w.

Informacja:

Urząd Miasta, 64-700 Czarnków, Plac Wolności 6, tel. 67 255 28 02, www.czarnkow.pl

GNIEZNO – SPACER PO TRAKCIE KRÓLEWSKIM

WLP 4A ok. 3,7 km *

Trasa spacerowa:

Trasa Zjazdu Gnieźnieńskiego /ul. Łaskiego (parking) – Wzgórze Lecha (bazylika prymasowska pw. św. Wojciecha) – ul. Tumska – ul. św. Wojciecha (kościół Wniebowzięcia NMP) – rynek – ul. Farna (kościół Świętej Trójcy) – ul. św. Wawrzyńca – ul. Jeziorna (Jeziro Jelonek) – zielone planty – trasa wokół – park Piastowski – ul. Kostrzewskiego (Muzeum Początków Państwa Polskiego) – ul. Kostrzewskiego – wzdłuż jeziora – ul. Poznańska – ul. Łaskiego

Geograficznie miasto leży na Nizinie Wielkopolskiej, na siedmiu wzgórzach. Gniezno to pierwsza stolica Polski, pierwsza metropolia kościelna i miasto św. Wojciecha.

Warto zobaczyć:

- katedrę gnieźnieńską wraz ze Wzgórzem Lecha, w katedrze znajdują się Drzwi Gnieźnieńskie przedstawiające zyciorys św. Wojciecha, Srebrny Relikwiarz tego świętego oraz dwa gotyckie portale, ponadto nawa główna katedry otoczona jest czternastoma kaplicami, w których pochowano dawnych metropolitów gnieźnieńskich, w podziemiach katedry można zobaczyć m.in. najstarszy w Polsce napis nagrobkowy z ok. 1006 r.; odkryte podczas badań archeologicznych relikwii budowli kamiennej z końca IX w.; a także fragmenty murów bazyliki Mieszka I,
- kolegiatę – zespół średniowiecznych budynków wraz z kościołem św. Jerzego oraz budynkiem Muzeum Archidiecezjalnego, w którym znajduje się m.in.: skarbiec katedralny (który obok jasnogórskiego i krakowskiego jest najbogatszym skarbcem katedralnym w Polsce) oraz Archiwum Archidiecezjalne,
- kościół Wniebowzięcia NMP i św. Antoniego, klasztor oo. Franciszkanów ufundowany przez Przemysła II ok. 1270, z grobem bł. Jolenty, klasztor wybudowany został w stylu gotyckim, wewnątrz ma wystrój barokowy,
- kościół św. Jana Chrzciciela wraz z klasztorem Bożogrobców,
- sąd rejonowy z 1870 r. wzniesiony na miejscu zburzonego decyzją władz zaborczych klasztoru Klarysek,
- klasycystyczną rezydencję Metropolitów Gnieźnieńskich i Prymasów Polski oraz rezydencję sufraganów gnieźnieńskich z 1. poł. XIX w.,

- Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne z 1782 r.,
- barokowy kościół św. Trójcy,
- fragmenty muru obronnego,
- kościół bł. Michała Kozala wraz ze szpitalem Dziekanka,
- koszary wojenne przy ul. Wrzesińskiej i J. Sobieskiego,
- dworzec kolejowy na Winiarach z lat 1887-1894,
- stary ratusz z 1830 r. wraz z rynkiem,
- neogotycką pocztę z 1890 r.,
- neorenesansowy Urząd Miejski z 1899 r.,
- willę właściciela dawnej cukrowni z 1883 r.,
- budynek gminy żydowskiej z 1880 r.

- (ob. Szkoła Muzyczna),
- wieżę ciśnię z 1889 r.,
- pałac rodziny Grabskich z końca XIX w. na Kustodii,
- pomnik Bolesława Chrobrego przy katedrze,
- pomnik Mieszka I, Bolesława Chrobrego i Muzeum Początków Państwa Polskiego,
- pomnik św. Wojciecha przy kościele garnizonowym,
- pomnik kard. Stefana Wyszyńskiego w katedrze,
- pomnik Jana Pawła II w kościele bł. Bogumiła,
- pomnik Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 na cmentarzu św. św. Piotra i Pawła,
- pomnik Powstańców Wielkopolskich 1806 na cmentarzu św. św. Piotra i Pawła,
- pomnik Aleksandra Piotrowskiego – założyciela szpitala „Dziekanka”,
- pomnik Harcerzy Pomordowanych i Poległych za Ojczyznę – na skwerze im. Orłąt Lwowskich,
- pomnik ku czci poległych w latach II wojny światowej – na terenie Parku im. T. Kościuszki,
- pomnik upamiętniający pielgrzymki Jana Pawła II do Gniezna na Placu Świętego Wojciecha.

Informacja:

Powiatowe Centrum IT***, Rynek 14, 62-200 Gniezno,
tel. 61 428 41 00, info@szlakpiastowski.com.pl
Urząd Miejski, ul. Lecha 6, 62-200 Gniezno, www.gniezno.eu

MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW NA LEDNICY

WLP 4B ok. 1 km w tym prom *

Spacer rozpoczynamy od parkingu i nowej części muzealnej. Znajdują się tu kasy, wystawa i toalety. Stąd drogą utwardzoną idziemy w kierunku palisady. Po drodze budki z pamiątkami. Przekraczamy palisadę i po prawej mamy mini skansen z zabudową wiejską oraz rekonstrukcję palisady i bramy wjazdowej z czasów Piastów. Po lewej dojdzie do wiatraka (koźlak), a na wprost zejście do promu na wyspę. Po prawej od promu smażalnia ryb i bar szybkiej obsługi. Płyniemy na wyspę Lednica. Po zejściu z promu tablica informacyjna o przedstawionych obiektach na wyspie. Nieważne w którą stronę pójdziemy, gdyż trasa prowadzi wokół wyspy. Obejście wyspy to ok. 500 m.

Warto zwiedzić całe Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – jedno z największych muzeów na wolnym powietrzu w Polsce, na które składają się wystawy: archeologiczne, przyrodnicze oraz etnograficzne. Poszczególne części muzeum to: Wielkopolski Park Etnograficzny, Rezerwat Archeologiczny na Ostrowie Lednickim, Rezerwat Archeologiczny w Gieczu, Rezerwat Archeologiczny – Gród w Grzybowie oraz Punkt Etnograficzny w Rogierówku. Miejsca te znajdują się w promieniu kilkunastu kilometrów od siebie.

Muzeum w całości przystosowane jest do przyjęcia w-skerów.

Warto zobaczyć:

- pałac z kaplicą-baptysterium,
- kościół grodowy,
- wał obronny,
- umocnienia brzegowe,
- przyczółek mostu zachodniego,
- przyczółek mostu wschodniego.

Informacja:

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy,
Instytucja Samorządu Województwa Wielkopolskiego Dziekanowice 32,
62-261 Lednogóra, tel. 61 427 50 40, 61 427 50 46,
www.lednicamuzeum.pl, sekretariat@lednicamuzeum.pl

WIELKOPOLSKI PARK ETNOGRAFICZNY DZIEKANOWICE

ok. 1 km * **WLP 4C**

Park położony jest we wsi Dziekanowice na południowo-wschodniej stronie Jeziora Lednica.

Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach to część Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – miejsca odkrycia wczesnopiastowskiego grodu biskupiego, wzniesionego w X w. nad Jeziorem Lednickim.

Spacer rozpoczynamy z parkingu przy Muzeum. Muzeum położone jest w pięknej okolicy: wśród niewielkich wzgórz, nad Jeziorem Lednickim. Wędrówka wiejskimi drogami, wzdłuż których na płotach suszą się gliniane garnki i dzbany to estetyczna uczta dla oczu. Zachwycają też przedmioty kryjące się we wnętrzach chałup: np. malowane w kwiatowe wzory drewniane skrzynie, służące do przechowywania ubrań. Muzeum z zewnątrz w pełni dostępne dla w-skerów a wewnątrz niektóre tylko obiekty ze względu na stopnie schodowe. Całość trasy do pokonania to ok. 1 km.

Informacja:

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy,
Instytucja Samorządu Województwa Wielkopolskiego Dziekanowice 32,
62-261 Lednogóra, tel. 61 427 50 40, 61 427 50 46,
www.lednicamuzeum.pl

LEDNICKIE POLE WSPÓLNOTA LEDNICA 2000

WLP 4D ok. 1,5 km *

Lednickie Pole położone jest na północno-zachodnim brzegu Jeziora Lednica w powiecie gnieźnieńskim.

Papież Jan Paweł II zapoczątkował Spotkania Młodych LEDNICA 2000, błogosławił wszystkim działaniom śp. o. Jana Góry OP. Kiedy żył, na każde spotkanie przygotowywał swoje orędzie. Za nim tą drogą poszli kolejni papieże.

Pola Lednickie to kilkadziesiąt hektarów łąki, na której co roku w pierwszą sobotę czerwca spotyka się prawie 100 000 ludzi na Spotkaniu Młodych LEDNICA 2000. Tutaj jest ośrodek im. Jana Pawła II, w którym odbywają się co tydzień rekolekcje. To tutaj w Domu Jana Pawła II zgromadzonych jest kilkadziesiąt pamiątek po papieżu Polaku, takich jak odlew ręki, sutanna, szkaplerz, pióro i wiele innych. Miejsce to jest otwarte dla każdego.

Warto zobaczyć

- ośrodek Jana Pawła II,
- Bramę Ryba,
- kopię krzyża na Giewoncie,
- drogę krzyżową,
- głaz Jana Pawła II,
- figurę Matki Bożej,
- aleję Jana Pawła II,
- głaz Bogurodzicy,
- chrzcielnicę,
- kopię łodzi św. Piotra,
- głaz Chrztu Polski,
- Jezioro Lednica,
- dzwonnice.

Informacja:

Wspólnota LEDNICA 2000, Klasztor Ojców Dominikanów, ul. Kościuszki 99, Poznań, tel. 61 850 47 38, sekretariat@lednica2000.pl

PO PAŁACU I OGRODACH W CZERNIEJEWIE

ok. 1,5 km * WLP 4E

Czarniejewo położone jest w odległości 15 km na południowy-zachód od Gniezna, 12 km na północny-zachód od Wrześni, 45 km na wschód od Poznania. Miasto leży w obrębie Wysoczyzny Gnieźnieńskiej na Równinie Wrzesińskiej. Główną atrakcją turystyczną Czarniejewa jest barokowo -klasycystyczny zespół pałacowy. Pałac został zbudowany dla gen J. Lipskiego, w II połowie XVIII w., Zespół obejmuje także oficyny, stajnie i wozownię. Przy pałacu rozciąga się park o powierzchni 13 ha w stylu angielskim, z licznymi stawami i starym drzewostanem. Pałac w Czarniejewie to prawdziwie królewska rezydencja, jedna z najokazalszych w Wielkopolsce.

Architektem był prawdopodobnie Ignacy Graff z Rydzyny. Pałac był dwukrotnie przebudowywany. W latach 1979-85 pałac został odrestaurowany. Dziś funkcjonuje jako hotel z eleganckimi apartamentami i muzeum wewnątrz. Za pałacem rozciąga się park założony w XVIII w., który w XIX w. został przeobrażony w krajobrazowy park angielski, z alejami lipowymi i grabowymi, stawami i bażantarnią. Zarząd nad obiektem sprawuje Ośrodek Usług Turystyczno-Łowieckich. Obiekt na zewnątrz i w parku dostępny jest dla w-skersów. Polecamy dodatkowo wybrać się z pałacu do centrum Czarniejewa ok. 800 m w jedną stronę.

Informacja:

Zespół Pałacowo-Parkowy, 62-250 Czarniejewo, ul. gen. Lipskiego 5, tel. 61 876 84 05, czarniejewo@gts.com.pl

Z GOSTYNIA DO BAZYLIKI NA ŚW. GÓRZE

WLP 5A ok. 2 km **

Trasa spacerowa:

Rynek (ratusz, pomnik) – ul. Kościelna (kościół św. Małgorzaty) – ul. Lipowa (boiska, linia kolejowa) – ul. Fabryczna – ul. Agrestowa – ul. Czereśniowa (bazylika na św. Górze). Z bazyliki polecamy wracać do rynku w Gostyniu tą samą drogą

Warto zobaczyć:

- bazylikę na Świętej Górze,
- kościół pw. św. Małgorzaty, najstarszy zabytek Gostynia z końca XIII w.,
- kościół pw. św. Ducha z 1907-1909 w stylu neorenesansowym jako świątynia poewangelicka,
- Ratusz Miejski z lat 1910-1912,
- siedzibę Starostwa Powiatowego i Urzędu Miejskiego z drugiej połowie XIX w.,
- pozostałości gródka rycerskiego na wschodnim skraju średnio-wiecznego miasta lokacyjnego.

Informacja:

Urząd Miejski w Gostyniu, Rynek 2, 63-800 Gostyń tel. 65 575 21 47, www.gostyn.pl

ŚWIĘTA GÓRA – GŁOGÓWKO

WLP 5B ok. 0,5 km *

Głogówko położone jest na południu wielkopolski, 70 km od Poznania, tuż koło Gostynia. Na jednym ze wzgórz (Święta Góra) wznosi się monumentalna bazylika z zespołem zabudowań klasztornych.

Kult maryjny na Świętej Górze zapoczątkowali Benedyktyni, którzy już w 1075 r. założyli opactwo w Lubiniu koło Gostynia. W XV w. na Świętej Górze zbudowana została drewniana kaplica, a w 1512 r. wzniesiono szachulcowy kościół pw. Nawiedzenia NMP. Obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem ofiarowany kościołowi w 1542 r. stał się głównym przedmiotem kultu i pielgrzymek. W XVII w. zbudowany został drewniany klasztor. Obecny obiekt barokowy, zbudowany został – na wzór bazyliki Santa Maria della Salute w Wenecji – w latach 1675-1698 według projektu włoskiego architekta Baltazara Longheny. Wg proj. Ferrariego zbudowano w latach 1732-1736 budynki klasztorne. 17 grudnia 1970 r. Papież Paweł VI wyniósł kościół na Świętej Górze do godności bazyliki mniejszej. Obecnie kościół świętogórski znajduje się pod opieką Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri, czyli księży Filipinów.

Informacja:

Kongregacja Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu, 63-800 Gostyń, Święta Góra – Głogówko 1, tel. 65 572 00 14, www.filipini.gostyn.pl

NA ZAMKU W ROKOSOWIE – OŚRODKU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

ok. 0,5 km * **WLP 5C**

Wież Rokosowo należała do rodziny Rokossowskich herbu Glaubicz do ok. 1580 r. Potomkiem tego rodu był Konstanty Rokossowski, radziecki dowódca wojskowy, marszałek ZSRR, pełniący również funkcję marszałka Polski. Na początku XIX w. rezydencja była własnością Lipskich, którzy sprzedali wieś Mycielskim. W 1867 r. kupił Rokosowo ks. Adam Konstanty Czartoryski. Obiekt wybudowany został w stylu neogotyku romantycznego dla Józefa Mycielskiego. Zaprojektował go Friedrich August Stüler w latach 1849-1854. Pałac został przebudowany ok. 1900 r. i odrestaurowany w latach 1984-1986. Charakterystyczne dla obiektu są narożnikowe, wieże, krenelaż i fosa wokół. Na szczycie środkowego ryzalitu umieszczony jest herb rodzinny – Dołęga. Pałac łączy trendy neogotyku angielskiego i tradycję XV-wiecznej rezydencji florenckiej. Z tyłu pałacu znajduje się ogród zimowy a obecnie restauracja. Całość otacza park o powierzchni 3,2 ha. Obecnie zamek pełni rolę Ośrodka Integracji Europejskiej i należy do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Pałac w części dolnej dostępny jest dla osób niepełnosprawnych w tym na wózkach. Polecamy także spacer po parku zamkowym.

Informacja:

Ośrodek Integracji Europejskiej w Rokosowie, 63-805 Łąka Mała, tel. 655 731 156, www.rokosowo.pl

GRODZISK WIELKOPOLSKI – WOKÓŁ STUDNI BŁ. BERNARDA

WLP 6A ok. 2 km *

Trasa spacerowa:

Rynek (ratusz, pomnik bł. Bernarda, historyczna studnia) – ul. Rakoniewicka (staw, tereny zielone, sztuczna zagroda żubrów) – ul. 27 Stycznia (Muzeum Ziemi Grodziskiej) – ul. księdza Tuszyńskiego (kościół św. Jadwigi Śląskiej) – ul. księdza Tuszyńskiego – rondo (kościół Najświętszego Imienia Jezus i Niepokalanego Poczęcia NMP, kolumna, ławeczka ks. Czesława Tuszyńskiego) – ul. 3 Maja – ul. Krótka (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa) – pl. Wolności (figura Powstańca Wielkopolskiego) – ul. Grodziska – rynek

Warto zobaczyć:

- manierystyczny, kamienno-ceglany kościół pw. św. Jadwigi z XV w.,
- barokowy kościół pobernardyński pw. Najświętszego Imienia Jezus i Niepokalanego Poczęcia NMP z 1662 r.,
- drewniany kościół pw. św. Ducha z 1663 r.,
- neogotycki kościół poewangelicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, z 1905 r.,
- organistówkę z 1685 r.,
- ratusz z ok. 1835 r., (Stary Rynek),
- zabytkową studnię bł. Bernarda z XIX w., (Stary Rynek),
- neogotycki budynek Starostwa Powiatowego z 1905 r.,
- kamieniczkę konstrukcji ryglowej z XVIII w.,
- eklektyczną willę Andrzejewskich z 1896 r.,
- kamienicę Theodora Grunberga z 1861 r.,
- Dom Rzemiosła z 1891 r.,
- Muzeum Ziemi Grodziskiej (dawny Dwór Heyderów w parku miejskim),
- stadion Dyskoboli z zabytkową trybuną główną z 1925 r.

Informacja:

Gminne Centrum IT, ul. Przemysłowa 7,
62-065 Grodzisk Wielkopolski, tel. 668 016 803

JAROCIN TO MIASTO BRZMI! SPICHLERZ POLSKIEGO ROCKA

ok. 3,2 km * **WLP 7A**

Trasa spacerowa:

Dworzec PKP – ul. Dworcowa – al. Niepodległości – ul. T. Kościuszki – ul. Paderewskiego – ul. Wrocławska – rynek – ul. Wyszyńskiego – al. Niepodległości – ul. Poznańska – ul. Św. Ducha – park w Jarocinie (scena koncertowa, fontanna, „Skarbczyk”) – ul. Zamkowa – pałac Radolińskich – ul. Kasztanowa – ul. Poznańska – al. Niepodległości – ul. Dworcowa

Warto zobaczyć:

- kościół parafialny pw. św. Marcina z 1610 r.,
- ratusz z podcieniami z lat 1799-1804 (ob. Muzeum Regionalne),
- neogotycki zespół pałacowo-parkowy Radolińskich z 1836-1850 r.,
- Skarbczyk w parku pałacowym, pozostałość średniowiecznego zamku, (ob. Muzeum Regionalne, UM),
- ruiny gotyckiego kościoła pw. św. Ducha z 1516 r.,
- park krajobrazowy założony w poł. XIX w. na terenach ogrodu zamkowego,
- kościół poewangelicki pw. św. Jerzego z 1843 r.,
- kościół pw. Chrystusa Króla z 1930 r.,
- synagogę z 1841 r., za kościołem św. Jerzego od strony ul. Małej,
- Spichlerz Polskiego Rocka, ul. Poznańska 2, 63-200 Jarocin, tel. 698 166 598, www.spichlerzpolskiegorocka.pl.

Informacja:

Punkt IT w Jarocinie**, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jarocin,
Filia nr 1 – Czytelnia „Pod Ratuszem”, Rynek – Ratusz, 63-200 Jarocin,
tel. 62 747 30 63, turystyka@jarocin.pl

KALISZ – NAJSTARSZE MIASTO POLSKI NA BURSZTYNOWYM SZLAKU

WLP 8A ok. 2,5 km *

Trasa spacerowa: Ul. Babina/ul. Parczewskiego – ul. Szklarska (katedra św. Mikołaja) – ul. Grodzka – ul. Zamkowa – pl. Jana Pawła II – pl. św. Józefa (bazylika Wniebowzięcia NMP) – ul. Kolegialna (kościół św. Wojciecha i św. Stanisława BM) – pl. św. Józefa – al. Walecznych (mury obronne, Baszta „Dorotki”, prawosławna cerkiew pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, park miejski) – ul. Częstochowska – al. Wolności – most Trybunalski nad Prosną – ul. Kazimierzowska (wzdłuż Proсны) – ul. św. Stanisława – rynek – ul. Kanonicka – ul. Parczewskiego

Kalisz położony jest na Wysoczyźnie Kaliskiej, nad Prosną. To historyczna stolica Wielkopolski i drugie co do wielkości miasto regionu. Jest siedzibą powiatu kaliskiego i kurii diecezji kaliskiej.

Warto zobaczyć:

- Główny Rynek nawiązujący do tradycji renesansowej,
- ratusz z wysoką wieżą,
- kamienicę z medalionami przedstawiająca płaskorzeźby czterech wybitnych postaci: A. Asnyka, M. Konopnickiej, S. Szolc-Rogozińskiego i M. Dąbrowskiej,
- zespół klasztorny oo. Franciszkanów ufundowany w 1256 r. przez księcia Bolesława Pobożnego,
- katedrę pw. św. Mikołaja,
- fragmenty murów miejskich z basztą „Dorotka” z XV w.,
- późnorenesansowy kościół rektoralny pw. Nawiedzenia NMP z 1607 r. w pobornardyńskim zespole klasztornym, ob. jezuicki,
- prawosławną cerkiew pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła,
- bazylikę kolegiacką Wniebowzięcia NMP – sanktuarium św. Józefa z Nazaretu,
- kompleks kolegium pojezuickiego z końca XVI w. przebudowane w XIX w. w stylu neoklasycystycznym, gmach urzędowy (od 1999 r. siedziba starostwa powiatowego),

OPATÓWEK – OD MUZEUM HISTORII PRZEMYSŁU DO PARKU

ok. 2 km * **WLP 9A**

ce Trojanówka Cienia, Inny wariant to powrót przez ul. T Kościuszki

Trasa spacerowa:

Parking przy Muzeum Historii i Przemysłu – ul. J. Poniatowskiego – pl. Wolności – ul. Kościelna (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa – park – ul. Kaliska – pl. Wolności – stawy przy rze-

Warto zobaczyć:

- Muzeum Historii Przemysłu utworzone w 1981 r. w budynku dawnej fabryki Fiedlera,
- neogotycki kościół z klasycystyczną kaplicą, z sarkofagiem gen. Zajączka,
- najstarszy w Europie żeliwny mostek w parku.

Informacja:

Urząd Gminy w Opatówku, pl. Wolności 14, 62-860 Opatówek, tel. 62 761 84 53, www.opatowek.pl

- barokową świątynię pw. św. Wojciecha i św. Stanisława BM,
- park miejski w stylu angielskim z 1798 r., nad brzegiem Proсны wśród parkowej zieleni – teatr im. W. Bogusławskiego,
- dawny Trybunał z XIX w., (sąd),
- most kamienny (najstarszy w Kaliszu),
- klasztorny zespół poreformacki z kościołem pw. św. Rodziny z 1673 r.,
- Rogatkę Wrocławską z 1828 r.,
- trzy zabytkowe cmentarze wyznaniowe: ewangelicki sprzed 1689 r., rzymskokatolicki z 1807 r., prawosławny z 1786 r.,
- neogotycki kościoły pw. św. Gotarda oraz św. Michała Archanioła,
- rezerwat archeologiczny „Kaliski Gród Piastów”,
- drewniany kościół pw. św. Wojciecha na Zawodziu.

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej**** ul. Zamkowa, 62-800 Kalisz, tel. 62 598 27 31, www.cit.kalisz.pl

KĘPNO – MIASTO Z HISTORIĄ

WLP 10A ok. 1,2 km *

Trasa spacerowa:

Rondo Solidarności (parking przy hotelu) – ul. księdza Magnuszewskiego – ul. T. Kościuszki – ul. Kościelna – ul. Krótka – rynek (ratusz, Urząd Miasta i Gminy, Muzeum Ziemi Kępińskiej) – ul. Warszawska – ul. Stara – ul. Orzeszkowej – ul. Łazienkowa (synagoga w ruinie) – ul. Strumykowa – ul. Warszawska – ul. Broniewskiego (kościół ewangelicko-augsburski) – ul. Zamkowa – ul. S. Staszica – ul. Księdza Magnuszewskiego

Warto zobaczyć:

- ratusz miejski z 1846 r.,
- synagogę z lat 1815-1816,
- kościół ewangelicko-augsburski z 1863 r.,
- kościół rzymskokatolicki pw. św. Marcina Biskupa z 1911 r.,
- dwupoziomowy dworzec kolejowy z krzyżowym usytuowaniem peronów,
- sąd rejonowy z 1835 r.,
- domy mieszczkańskie z II poł. XVIII i XIX w.,
- zakład wodociągowy z lat 1903-1904 (stacja pomp i wieża ciśnień),
- cmentarzysko kultury łużyckiej – „Górka Wiatrakowa”,
- grodzisko średniowieczne, tzw. „Kopiec”.

KOŁO – OD RATUSZA DO RUIN ZAMKU

ok. 1,4 km * lub 4,6 km z zamkiem **WLP 11A**

Trasa spacerowa:

Rynek – most na Warcie – ul. Nowowarszawska (Muzeum Techniki Ceramicznych) – polna ścieżka – wałem nad Wartą – ul. A. Mickiewicza – rondo św. Bogumiła – ul. Zamkowa (ok. 1,5 km do ruin zamku królewskiego w jedną stronę) – ul. A. Mickiewicza – rynek

Warto zobaczyć:

- zamek (ruiny) z 1362 r., (fragmenty zewnętrznych murów i baszta),
- gotycki kościół Podwyższenia Krzyża Świętego z XV w., konsekrowany w 1409 r.,
- kościół i klasztor Bernardynów z XV w. (klasztor ufundowano w 1456 r.),
- klasycystyczny ratusz miejski z I połowy XVI w., pierwotnie gotycki, restaurowany w 1782 r.,
- neogotycki kościół ewangelicko-augsburski, pw. Opatrzności Bożej z 1883 r.,
- klasycystyczną pastorówkę (ob. biblioteka),
- spichlerz drewniany o konstrukcji sumikowo-łatkowej z XIX w.,
- kolskie bunkry,
- dworzec kolejowy z lat 1925-1928 wraz z wieżą ciśnień,
- cmentarz żydowski,
- cmentarz ewangelicki z 1882 r.,
- budynek Urzędu Miejskiego przy ul. Mickiewicza 12,
- dawną siedzibę Sejmiku Powiatowego.

Informacja:

Wydział Promocji, Informacji, Kultury i Sportu, Punkt Informacji Turystycznej
tel. 62 782 58 60, www.um.kepno.pl, promocja@um.kepno.pl

Informacja:

Urząd Miejski w Kole, ul. Stary Rynek 1, 62-600 Koło,
tel. 63 272 08 10, www.kolo.pl

W KOPALNI KŁODAWA

WLP 11B ok. 2,5 km ***

Kopalnia Soli Kłodawa to kopalnia głębinowa, aktualnie eksploatowane poziomy wydobywcze to 600 i 750 m pod powierzchnią ziemi. Produkuje naturalną sól kamienną o białej barwie oraz unikalnej barwie różowej, powstałej w okresie cechsztyńskim (tj. ponad 200 mln lat temu) z osadów soli morskiej. Sól wydobywana w Kłodawie znajduje zastosowanie jako sól kuchenna, sól dla przemysłu spożywczego, rolnictwa, przemysłu chemicznego, oraz do zimowego utrzymania dróg.

Trasa zwiedzania obejmuje: prelekcję n/t historii powstania złóż kłodawskich oraz zastosowania soli, zjazd windą na poziom 600 m pod powierzchnią ziemi (zjazd windą z prędkością 6 m/s pozostawia człowiekowi niezapomniane wrażenia), przejście wyrobiskami korytarzowymi do podziemnej kaplicy św. Kingi – opiekunki górników solnych, obejrzenie wyeksploatowanych komór solnych, możliwość zobaczenia maszyn używanych w podziemnym górnictwie solnym i innych osobliwości górnictwa solnego. Kopalnia nie jest dostępna dla wózków i osób niedowidzących. Ze względu na to, że kopalnia jest dalej czynnym zakładem, to tylko osoby z grup ON sprawne ruchowo mogą zjechać na dół. Szczegółowe informacje na stronie www.sol-klodawa.com.pl/turystyka.

Informacja:

Kopalnia Soli „KŁODAWA” S.A. Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego Kopalni Soli „KŁODAWA” S.A. tel. 63 273 33 04, www.sol-klodawa.com.pl.

KONIN witaj

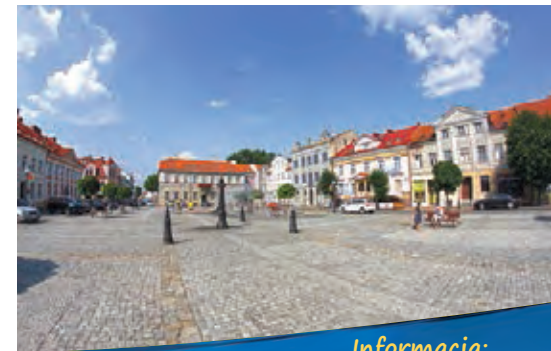
ok. 3,2 km * **WLP 12A**

Trasa spacerowa:

Ul. Wodna/Krótką (ZSCKU im. S. Batorego, parking) – pasaż nad Wartą – ul. Zofii Urbanowskiej – ul. Nadrzeczna – park miejski im. Fryderyka Chopina – ul. T. Kościuszki – ul. A. Mickiewicza (synagoga) – pl. Zamkowy (fontanna) – ul. Kramowa – ul. 3 Maja (ratusz, kościół św. Bartłomieja, Słup Koniński) – rondo Duchy Świętego – ul. Reformacka – ul. 3 Maja – pl. Wolności

Warto zobaczyć:

- rynek (dawniej zwany Dużym Rynkiem, Rynkiem Pierwszym, ob. pl. Wolności), do 1796 r. na jego środku stał ratusz,
- gotycki kościół św. Bartłomieja, o układzie bazylikowym, trójnawowy z XIV w.,
- dzwonnica kościoła św. Bartłomieja z 1878 r.,
- Słup Drogowy z XII w. – najstarszy znak drogowy w Europie, poza granicami dawnego imperium rzymskiego, wskazujący połowę drogi z Kalisza do Kruszwicy,
- klasztor oo. Reformatów (dziś oo. Franciszkanów), wybudowany w 1733 r.,
- barokowy kościół św. Marii Magdaleny z 1727 r.,
- klasycystyczny ratusz, wybudowany między 1796 a 1803 r.,
- Jatki Miejskie, wybudowane w stylu klasycystycznym w początku XIX w.,
- synagogę, wybudowaną w stylu bizantyńskim w latach 1825-1829, (biblioteka),
- żydowski „dom nauki”, gmach dawnej szkoły talmudycznej z ok. poł. XIX w.,
- kamienicę Jana Zemełki, z końca XVI w.,
- klasycystyczny gmach Starostwa Powiatowego z 1828 r.,
- klasycystyczną kamienicę z I połowy XIX w. zwaną „Grodzką”, ornamentowaną pilastrami jońskimi oraz ozdobioną gankiem z dwustronnymi schodami,
- zespół kamienic staromiejskich z XVIII/XIX w.,
- kościół ewangelicko-augsburski Świętego Duchy i jego plebanię z XIX w.,
- eklektyczny pałac willę E. Reymonda z 1880 r.,
- dworek Z. Urbanowskiej, pisarki, honorowej obywatelki miasta, z II poł. XIX w.,
- Park Miejski im. Fryderyka Chopina z początku XIX w.,
- most Toruński,
- zajazd „Pod Jeleniem” z XVIII w.,
- Park Miejski im. Fryderyka Chopina z początku XIX w.,
- dawną elektrownię miejską, wzniesioną w 1916 r.,
- w Żychlinie (przedmieście Konina) klasycystyczny kościół z XIX w. należący do najstarszej parafii kalwińskiej w Polsce, w nim lapidarium sztuki nagrobkowej z Wielkopolski.

Informacja:

CIT***, 62-510 Konin, ul. Dworcowa 2, tel. 63 246 32 48, www.turystyka.konin.pl, Centrum Informacji Miejskiej, 62-510 Konin, ul. Z. Urbanowskiej 12, tel. 63 240 12 42, cim@konin.um.gov.pl

NAD JEZIOREM ŚLESIŃSKIM

WLP 13A ok. 2 km *

Trasa spacerowa:

Pl. Wolności (pomnik Świętej Rodziny) – ul. Napoleona (Łuk Triumfalny) – ul. J. Czekalskiego – park miejski (kościół Dobrego Pasterza i św. Mikołaja) – Jezioro Ślesińskie – przesmyk – kanał łączący Jezioro Mikołczyńskie i Ślesińskie – ul. Napoleona (DK 263) – marina – Termy Ślesińskie – na parking wracamy ul. Napoleona pod łukiem triumfalnym ok. 400 m

Gmina Ślesin to malowniczy obszar, położony na dwóch pojezierzach. Zachodnia część gminy leży na Pojezierzu Gnieźnieńskim, wschodnia na Pojezierzu Kujawskim.

Warto zobaczyć:

- neogotycki kościół parafialny pw. św. Mikołaja z II połowy XIX w.,
- klasycystyczny łuk triumfalny na cześć Napoleona z 1812 r.,
- pomnik ku czci Polaków rozstrzelanych przez Niemców w 1939 r.,
- Jezioro Ślesińskie,
- Jezioro Mikołczyńskie,
- kanał Ślesiński,
- park w Ślesinie,
- park linowy,
- pomnik św. Rodziny,
- pomnik Napoleona,
- skatepark.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy w Ślesinie, ul. Kleczewska 15, 62-561 Ślesin, tel. 63 270 40 11, www.slesin.pl

LICHEŃ – PO SANKTUARIUM MARYJNYM

ok. 2 km * WLP 13B

Licheń Stary to wieś położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim, w gminie Ślesin, nad Jeziorem Licheńskim. Od połowy XIX w. Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski jest ośrodkiem pielgrzymkowym. Obecnie jedno z większych sanktuariów maryjnych w Polsce (rocznie odwiedzane przez ok. 1,5 mln pielgrzymów i turystów), prowadzone przez księży marianów, przybyłych do tutejszej parafii w 1949 r.

Teren Lichenia jest w pełni przygotowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych w tym w-skersów. Liczne parkingi i toalety oraz punkty informacji służą pielgrzymom i turystom. Wyznaczanie trasy mija się z celem, gdyż jest to zależne od miejsca zatrzymania i parkowania. Całość obiektu skupia się pomiędzy ul. Kasztanową, ul. kardynała S. Wyszyńskiego i ul. Toruńską. Miejsca kultu religijnego są pomiędzy bazyliką a kościołem pw. św. Doroty.

Warto zobaczyć:

- sanktuarium Matki Boskiej Licheńskiej,
- kapliczkę z granitowym krzyżem, prawdopodobnie z XII w., z którym wiąże się legenda o komesie Piotrze,
- gólgotę,
- kościół pw. św. Doroty,
- drogę krzyżową w lesie grąblińskim
- ogrody.
- oraz dwie kapliczki,

Informacja:

Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej, Klasztorna 4, 62-563 Licheń Stary/k. Konina, tel. 63 270 81 63, 63 270 81 42, www.lichen.pl, lichen@lichen.pl

KOŚCIAN – W SERCU WIELKOPOLSKI

WLP 14A ok. 1,2 km lub 3,6 km *

Trasa spacerowa: Rynek – ul. Kościelna (kościół Wniebowzięcia NMP – fara miejska) – ul. księdza prymasa Wyszyńskiego – Waty Żegockiego (dawne miejsce murów obronnych miasta) – ul. Wrocławska – ul. Strzelecka – ul. Podwale – ul. marszałka Piłsudskiego – ul. Rzemieślnicza – pl. Niezłomnych (pomnik Jana Pawła II, budynek Sądu Rejonowego) – ul. Sądowa – rynek

Warto zobaczyć:

- ratusz z XIX w.,
- pozostałości murów miejskich z XIV-XVI w.,
- gotycki kościół pw. Wniebowzięcia NMP z XIV w., z cennymi ołtarzami,
- kaplicę pw. Pana Jezusa z 1666 r.,
- kościół pw. Świętego Ducha z II poł. XIV w.,
- kamienice z XVIII-XIX w.,
- zespół klasztoru Bernardynów z lat 1605-1611,
- wiatrak Koźlak z 1714 r.,
- budynek poczty z 1838 r.,
- willę starosty,
- Starostwo Powiatowe z końca XIX w.,
- kaplicę pw. NMP Anielskiej,
- park miejski im. Kajetana Morawskiego,
- kościańskie planty,
- secesyjną ulicę ks. Józefa Surzyńskiego,
- dworzec kolejowy z 1856 r.,
- modernistyczne osiedla: Jagiellońskie, gen. W. Sikorskiego, Piastowskie, Konstytucji 3 Maja,
- modernistyczny kościół pw. Alberta Chmielowskiego,
- pomniki: Floriana Marciniaka, ks. Józefa Surzyńskiego, św. Jana Nepomucena,
- plac Wolności,
- wieżę ciśnień.

Informacja:

Urząd Miejski Kościana, al. Kościuszki 22, 64-000 Kościan, tel. 65 512 22 23, www.koscian.pl

SKANSEN FILMOWY – SOPLICOWO

ok. 0,7 km * **WLP 14B**

Soplicowo położone jest we wsi Cichowo nad Jeziorem Cichowo pomiędzy, Śremem a Gostyniem.

Skansen Filmowy Soplicowo to kompleks turystyczno-pobytowy, który zapoczątkowała rekonstrukcja scenografii z filmu „Pan Tadeusz”. Podczas uroczystego otwarcia gościli tu reżyser Andrzej Wajda, scenograf Alan Starski, aktorzy Grażyna Szapołowska, Alicja Bachleda – Curuś, Marek Kondrat oraz producent Lew Rywin.

Oryginalne budowle filmowe: lamus, wozownia, stajnia, stodoła, kurnik i spichlerz odbudowano, aby spełniały funkcje kulturalne i turystyczne. Dopełnieniem filmowej scenografii stał się otwarty w 2011 r. – Dwór Sopliców.

Filmowy folwark wraz z przyległym sadem i terenami zielonymi wokół Dworu Sopliców i Pensjonatu Gerwazy stanowią niesamowite miejsce zarówno na niedzielny spacer jak i na organizację wyjątkowych spotkań rodzinnych i firmowych. To tylko 100 m od malowniczo położonego jeziora. 3 ha ogrodzonego terenu z mediami, tuż obok parking na ok. 300 samochodów. Stajnia, stodoła, spichlerz, kurnik, wozownia i lamus udostępnione są do zwiedzania jako dekoracja zewnętrzna – przenoszą turystów na „mickiewiczowską wieś”. Wybrane budynki folwarczne zapewniają także niesamowity klimat podczas biesiad oraz uczt w staropolskim stylu.

Ze względu na nieduży obszar Soplicowa turyści i w-skersi sami sobie doskonale poradzą ze zwiedzeniem obiektu i wypoczynkiem, a gospodarze chętnie oprowadzą i ugoszczą.

Informacja:

Soplicowo Filmowe Marek Pinkowski, Osiedle Soplicowo 5; Cichowo, 64-010 Krzywiń, tel. 65 517 71 77, www.soplicowo.eu, soplicowo1@wp.pl

KROTOSZYN – HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

WLP 15A ok. 2,1 km *

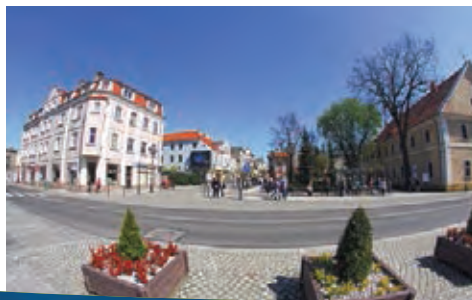
Trasa spacerowa:

Mały rynek (parking, pomnik św. Floriana) – pl. Jana Pawła II (Muzeum Regionalne, kościół św., św. Piotra i Pawła) – Park Miejski (park pałacowy Gałeckich) – ul. Popietuszkii (kościół św. Andrzeja Boboli) – ul. Piastowska (fara św. Jana Chrzyciela) – ul. Farna – rynek (ratusz) – ul. Koźmińska (drewniany kościół św. Fabiana i św. Sebastiana) – rynek – mały rynek

Warto zobaczyć:

- historyczny układ urbanistyczny miasta z XIV/XV-XIX w.,
- neorenesansowy ratusz miejski z 1689 r. ob. trzykondygnacyjny z mandsardami i niewielkimi wieżyczkami,
- późnogotycki kościół farny św. Jana Chrzyciela z lat 1592-1597, fundacji kasztelana poznańskiego Jana Rozdrażewskiego dla braci czeskich,
- kościół św. Fabiana i św. Sebastiana zwany kościołem św. Rocha z 1572 r., zbudowany (jako szpitalny) na planie krzyża greckiego, drewniany z kopułą, kryty gontem, restaurowany w XIX w., we wnętrzu krzyż procesyjny z XIX w.,
- barokowy zespół klasztorny trynitarzy z 1733 r., ob. Muzeum Regionalne,
- późnobarokowy kościół św. ap. Piotra i Pawła, z lat 1766-1772, wg proj. K.M. Frantza,
- barokowy pałac Rozdrażewskich i Gałeckich, z późnoklasycystyczną fasadą, ob. szkoła,
- park pałacowy z 1685 r.
- zespół kościelny poewangelicki z lat 1788-1790, w tym kościół św. Andrzeja Boboli, klasycystyczny,
- drewniany kościół pw. św. Marii Magdaleny z 1755 r., Stary Krotoszyn,
- zespół budynków starostwa z pocz. XX w., ob. Urząd Miejski,
- liczne domy z XVIII, XIX i XX w.,
- dworek z przełomu XVIII/XIX, ul. Zamkowy Folwark,
- klasycystyczny arsenał z 1823 r.

Informacja:

Urząd Miejski w Krotoszynie, ul. Kołłątaja 7, 63-700 Krotoszyn, tel. 62 725 42 01, www.krotoszyn.pl

LESZNO – ROZWIŃ SKRZYDŁA

ok. 3,2 km * **WLP 16A**

Trasa spacerowa:

Dworzec PKP w Lesznie – ul. Dworcowa – ul. Słowiańska – pl. Jana Metziga (kościół św. Krzyża, lapidarium) – ul. Szkolna – ul. Kościelna (bazylika św. Mikołaja) – rynek (ratusz, kamieniczki) – ul. G. Narutowicza (synagoga, park, staw, pałac Sułkowskich) – ul. Ofiar Katynia – pl. T. Kościuszki – ul. G. Narutowicza – rynek – ul. Słowiańska – al. Z. Krasińskiego (prestżowa promenada Leszna) – ul. Słowiańska – ul. Dworcowa

Warto zobaczyć:

- barokowy pałac Sułkowskich z II połowy XVIII w.,
- barokową synagogę z XVIII w., ob. galeria sztuki Muzeum Okręgowego,
- dom H. Tinta,
- barokowy dom nauki z poł. XVIII w., dawniej służył jako szkoła Talmudu,
- rynek z zabudową z XVII-XX w.,
- barokowo-klasycystyczny ratusz, wschodnią ścianę zdobią kartusze z herbami właścicieli miasta,
- bazylikę mniejszą pw. św. Mikołaja z 1656 r., odbudowaną po pożarze po 1680 r. i wyposażoną w XVIII w., uchodzi za najwybitniejszą realizację architekta rodu Leszczyńskich, jest rodzimym mauzoleum Leszczyńskich,
- dom Leo Baecka, miejsce urodzin żydowskiego filozofa XX w.,
- kościół św. Jana Chrzyciela z lat 1652-54 postawiony przez braci czeskich,
- pomnik Jana Amosa Komeńskiego odsłonięty w 1898 r., pierwotnie postawiony przed kościołem św. Jana,
- kościół św. Krzyża z przełomu XVIII/XIX w.,
- lapidarium rzeźby nagrobnej (utworzone w latach 1956-1960 z części nagrobków i obelisków przeniesionych ze zlikwidowanych cmentarzy protestanckich), którego płyty pochodzą z XVII-XIX w.,
- Muzeum Okręgowe w Lesznie mieści się w XVIII-wiecznej pastorówce kościoła św. Krzyża,
- wiatraki.

Informacja:

Informacja Turystyczna* * *, ul. Słowiańska 24, 64-100 Leszno, tel. 65 529 81 91, infotur@leszno.pl

RYDZYNA – PERŁA BAROKU

WLP 17A ok. 1,6 km *

Trasa spacerowa:

Ul. Kasztanowa naprzeciwko zamku – fosa – most – zamek – park – oficyny – kościół przypałacowy pw. św. Stanisława – budynek plebanii – ul. Kościelna – ul. Wolności – rynek (kolumna wotywna św. Trójcy, ratusz, liczne kamienice barokowe) – ul. Zamkowa

Warto zobaczyć:

- barokowy zamek w Rydzynie – rezydencja Leszczyńskich z lat 1682-1695,
- układ urbanistyczny miasta z lat 1738-1762 wg proj. K. M. Frantza, oparty na promienisto-osiowym układzie ulic wychodzących z rynku,
- rynek zabudowany barokowymi i neobarokowymi kamienicami szczytowymi i kalenicowymi,
- ratusz z 1752 r. z drewnianą wieżą,
- kolumnę wotywną św. Trójcy – rokokową rzeźbę wykonaną przez A. Schmidta w latach 1760-1761,
- późnobarokowy kościół św. Stanisława z lat 1746-1751,
- kościół ewangelicki (pierwotnie pw. św. Jakuba), z lat 1779-1783,
- drewniany wiatrak „Józef”, typu koźlak, z drugiej połowy XVIII w., dziś Muzeum Rolnictwa i Młynarstwa w Rydzynie.

MIĘDZYCHÓD – MIASTO Z POMPĄ

1. trasa – 2,2 km *
lub 2. trasa – 3,9 km * **WLP 18A**

Trasa spacerowa:

Waty Jana Kazimierza/ul. Mostowa – ul. 17 Stycznia – rynek (fontanna z figurą Rybaka z siecią, kościół Męczeństwa św. Jana Chrzciciela) – ul. Kilińskiego – ul. Garncarska – ul. Czynu 600-lecia – pasaż nad Jeziorem Miejskim. 1. **Wariant krótszy** wzdłuż jeziora – ul. Wyspiańskiego – ul. Marszałka J. Piłsudskiego (kościół Niepokalanego Serca Maryi) – ul. Kościelna – park O. Tietza – jezioro – ul. Czynu 600-lecia – (tzw. gąska) – rynek – ul. Mostowa – parking przy Warcie. 2. **Wariant dłuższy** – wokół jeziora, przy ul. Wyspiańskiego kontynuujemy wariant 1

Miasto i Gmina Międzychód leży nad Wartą, przy zachodniej granicy województwa wielkopolskiego, na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 182 i nr 160.

Warto zobaczyć:

- wrzecionowaty układ przestrzenny – „Laufpompę” – głębinową studnię artezyjską w centrum miasta ujętą w ozdobną żeliwną pompę z 1912 r.,
- kościół pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela z XVI w.,
- poewangelicki kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi, cmentarz,
- Muzeum Regionalne,
- domy „szczytowe” wzdłuż ulicy Rynkowej.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy Rydzyna, ul. Rynek 1, 64-130 Rydzyna,
tel. 65 538 84 34, www.rydzyna.pl

Informacja:

Gmina Międzychód, ul. Marszałka Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód,
tel. 95 748 81 00, www.miedzychod.pl

SIERAKÓW – HISTORIA, KONIE I PRZYRODA

WLP 18B ok. 3,1 km *

Trasa spacerowa:

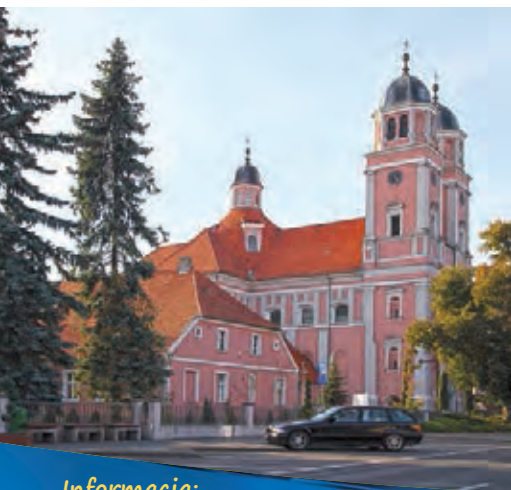
Pl. Powstańców Wielkopolskich (parkingi, fontanna, pomnik) – ul. Poznańska (kościół pw. NMP Niepokalanie Poczętej) – ul. Kowalska – ul. I. Daszyńskiego – ul. B. Chrobrego – ul. Sokola (synagoga) – ul. 8 Stycznia – pl. Powstańców Wielkopolskich – ul. Zamkowa (ruiny Zamku Opalińskich, dziś muzeum, Stado Ogierów Sieraków – do centrum ul. Zamkowa

Sieraków położony jest nad Wartą, na skraju Puszczy Noteckiej, na pograniczu Kotliny Gorzowskiej i Pojezierza Poznańskiego, pomiędzy Jeziorem Jaroszewskim i Jeziorem Lutomskim.

Warto zobaczyć:

- historyczny układ urbanistyczny z okresu XV-XX w.,
- zespół klasztorny bernardynów,
- kościół NMP Niepokalanie Poczętej zwany Perłą Sierakowa z lat 1624-1639,
- kościół ewangelicki o konstrukcji szachulcowej z lat 1783-1985,
- synagogę z końca XIX w.,
- pozostałość Zamku Opalińskich,
- dziesięcioprzęsłowy most biegnący przez Wartę z lat 1908-1909,
- Sierakowski Park Krajobrazowy,
- Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie,
- Puszcę Notecką,
- zespół zabudowań stada ogierów z I poł. XIX/XX w.,
- dawny szpital św. Ducha a obecnie dom mieszkalny.

OLANDIA NAD JEZIOREM

ok. 1 km * **WLP 18C**

Olandia – to XVIII wieczny, zrewitalizowany folwark, położony w miejscowości Prusim, nad jeziorem Kuchennym, w Sierakowskim Parku Krajobrazowym,

na skraju Puszczy Noteckiej.

Olenderska Kraina znajduje się zaledwie 70 km od Poznania oraz ok. 120 km od granicy polsko-niemieckiej.

Dwór, Spichlerz i Kamiennik oraz 60 pokoi czeka na gości. Restauracja, SPA i Winiarnia zapraszają. Stodoła Fryzyjska to idealne miejsce na duże imprezy firmowe i spotkania. Znajduje się tu 330 metrowa sala zwieńczona szklaną kopułą, niemal graniczącą z linią brzegową jeziora Kuchennego. Malowniczy park z dostępem do jeziora stwarza nieograniczone możliwości do rozwoju wszelkich form artystycznych oraz rekreacyjnych, a także biesiad i pikników. Boisko wielofunkcyjne, kort tenisowy, łódki, rowery, kajaki, plac zabaw czy mini Zoo dla dzieci – to tylko niektóre atrakcje, których można tu doświadczyć. Niezwykle interesująca na terenie folwarku jest również 160 letni wiatrak typu holender. Olandia to kraina zaliczająca się do grona obiektów biorących udział w programie „Hotel Przyjazny Rodzinie” gwarantujemy wszelkie udogodnienia potrzebne do wypoczynku z najmłodszymi i osobami niepełnosprawnymi.

Informacja:

Muzeum Zamek Opalińskich, ul. Stadnina 3A, Sieraków, tel. 61 295 23 92

Informacja:

tel. 797 399 236, ekologia@olandia.pl, www.olandia.pl

NOWY TOMYŚL – SPACER WIKLINOWYM DEPTAKIEM

WLP 19A ok. 1 km *

Trasa spacerowa:

Pl. Niepodległości (parking, planty, fontanna, historyczna pompa wodna, dawny ratusz a dziś Sąd Rejonowy, kosz wiklinowy) – ul. A. Mickiewicza (tzw. wiklinowy deptak) – pl. F. Chopina (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa) – ul. marszałka J. Piłsudskiego – ul. K. Norwida (plac zabaw i muszla koncertowa opleciona wikliną, Nowotomyski Ośrodek Kultury) – ul. Tysiąclecia – pl. Niepodległości

Warto zobaczyć:

- ratusz z 1879 r., ob. siedziba sądu,
- kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (pierwotnie ewangelicki z 1780 r., założony na planie krzyża greckiego),
- budynek poczty z 1884 r., ul. Piłsudskiego,
- młyn z 1885 r. ul. Zbąszyńska,
- kościół Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy z 1895 r.,
- kamienice z II połowy XIX i pocz. XX w.,
- Park Kultury i Wypoczynku (Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa), – ZOO.

Informacja:

Gminny Ośrodek Informacji, pl. Niepodległości 10, 64-300 Nowy Tomyśl, tel. 61 44 23 806, goi@nowytomysl.pl

ZBĄSZYŃ – MIASTO NAD JEZIOREM BŁĘDNO

ok. 2 km * **WLP 19B**

Trasa spacerowa:

Rynek (parking, Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i regionu Kozła) – ul. Senatorska – mostek – (pozostałości zamku, bastiony ziemne typu „palazzo in fortezza”, wieża z bramą) – ul. Basztowa – ul. Wypoczynkowa – promenada nadjeziorna (ośrodki wodne, plaża miejska, skatepark, bary, restauracje, rejs statkiem, na kajakach i jachtach) – ul. Promenada – ul. Wypoczynkowa – ul. Senatorska – rynek

Warto zobaczyć:

- pozostałości zamku, bastiony ziemne typu „palazzo in fortezza”,
- wieżę z bramą z XVI-XVII w.,
- dwuwieżowy kościół barokowy pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (dawna kolegiata) z XVIII w.,
- na rynku wytyczony zarys dawnego ratusza miejskiego,
- reprezentacyjny gmach dworca PKP,
- kozioł weselny, instrument używany do dziś (muzeum).

Proponujemy:

- spływ kajakowy rzeką Obrą – Szlakiem Karola Wojtyły,
- rejs po Jeziorze Błędno zbąszyńską łodzią spacerową „Błędna”.

Informacja:

Gmina Zbąszyń, ul. Porucznika Żwirki 1, 64-360 Zbąszyń, tel. 68 386 60 09, www.zbaszyn.pl

OBORNIKI – PALETA MOŻLIWOŚCI

WLP 20A ok. 2,5 km *

Trasa spacerowa:

Rynek (parking, pomnik Jana Pawła II i historyczna pompa wodna) – ul. marszałka J. Piłsudskiego (kościół pw. Najświętszej MP Wniebowziętej, poczta) – ul. A. Mickiewicza (kościół św. Józefa Oblubieńca NMP) – ul. Lipowa – ul. J. Piłsudskiego – rynek – ul. Armii Poznań – most stalowo drewniany

Warto zobaczyć:

- układ urbanistyczny miasta,
- rynek wytyczony w XIII w., z zabudową z XIX-XX w.,
- gotycki kościół pw. NMP Wniebowziętej z przełomu XV/XVI w.,
- szachulcowy kościół Świętego Krzyża z 1766 r.,
- kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP z 1901 r.,
- skrzydło dawnego klasztoru Franciszkanów z 1768 r., w ruinie,
- cmentarzysko ciałopalne ludności kultury łużyckiej (1000/950-500 r. p.n.e.),
- kamienice klasycystyczne i secesyjne z XIX i pocz. XX w.,
- rezerwat ichtiologiczny „Słonawy” obejmuje odcinek rzeki Wełny o dł. ok. 1 km na terenie Obornik,
- ścieżki edukacyjne, wytyczone przez Nadleśnictwo Oborniki.

Informacja:

Urząd Miejski w Obornikach, ul. Marsz. J. Piłsudskiego 76, 64-600 Oborniki, tel. 61 65 59 100, www.oborniki.pl

OSTRÓW WIELKOPOLSKI

ok. 3,2 km * **WLP 21A**

Trasa spacerowa:

Ul. Raszowska (kościół św. Antoniego Padewskiego, Ostrowskie Centrum Kultury, synagoga) – rynek (ratusz, stół burmistrza Stefana Rowińskiego) – ul. Królowej Jadwigi (kościół NMP Królowej Polski) – rynek – ul. Kościelna (sąd, konkatedra św. Stanisława BM) – park miejski – ul. księdza Jana Kompatty – ul. Wrocławska – ul. F. Chopina – rynek – ul. Raszowska

Warto zobaczyć:

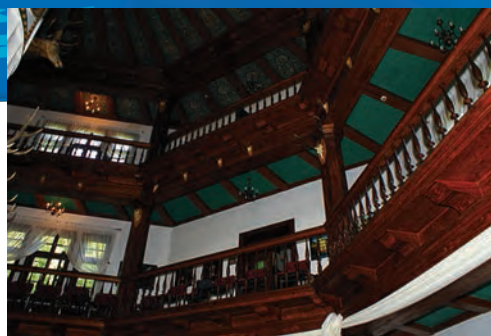
- układ urbanistyczny z pocz. XVIII w., z zabudową z II poł. XIX w. i z I poł. XX w. (secesja, modernizm),
- ratusz z 1828 r., przebudowywany w latach 1862 i 1948 r., ob. Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego oraz restauracja,
- kościół NMP Królowej Polski, dawny ewangelicki z lat 1777-1778 o konstrukcji szachulcowej z barokowym wnętrzem i dwiema kondygnacjami drewnianych empor z 1855 r. oraz murowaną, neoromańską wieżą,
- neoromańską konkatedrę św. Stanisława Biskupa Męczennika,
- modernistyczny kościół pw. św. Antoniego Padewskiego z lat 1938-1947,
- synagogę w stylu neomauretańskim z lat 1857-1860,
- Stary cmentarz, jeden z najstarszych czynnych cmentarzy w Polsce,
- zespół kamienic z XIX i XX w. reprezentujących różne formy eklektyzmu i historyzmu, secesję oraz modernizm,
- stół pierwszego burmistrza Stefana Rowińskiego w rynku,
- pomnik ks. kardynała Mieczysława Halki – Ledóchowskiego Prymasa Polski (plac przy konkatedrze),
- park miejski pomiędzy ul. Piłsudskiego i al. Powstańców Wielkopolskich, położony w centrum miasta, z amfiteatrem.

Informacja:

Punkt IT, ul. Starotargowa 5, 63-400 Ostrow Wielkopolski , tel. 62 736 28 17, info@turystyka.iostrow.com, www.turystyka.iostrow.com

ANTONIN – PAŁAC I OGRODY

WLP 21B ok. 1 km *

Antonin to wieś w gminie Przygodzice, leżąca około 10 km na południe od Ostrowa Wielkopolskiego.

Antonin pełni rolę ośrodka turystycznego na skraju Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy z kąpieliskiem i domkami kempingowymi. Przy pałacu zaczyna się teren rezerwatu przyrodniczego „Wydymacz”. Początkowo był znany jako Szperek, a od XIX w. jako Antonin, na cześć Antoniego Radziwiłła.

Spacer po założeniach pałacowo-ogrodowych w Antoninie polecamy rozpocząć z parkingu pałacowego. Jadąc z Ostrowa Wielkopolskiego parking mamy po lewej stronie naprzeciwko jeziora. Stąd alejką udajemy się do pałacu. Tu jest kilka stopni ale obsługa jest chętna do pomocy. W pałacu znajduje się restauracja. Polecamy zobaczyć bogato zdobione wnętrze. Koniecznie trzeba spędzić kilka chwil w części ogrodowej oraz zobaczyć kaplicę grobową Radziwiłłów. Z pałacu możemy udać się nad jezioro. Wychodzimy na główną drogę Ostrów Wielkopolski – Oleśnica DK 11, 25 i skręcamy w prawo. W odległości 450 m po lewej stronie jest parking, restauracja i ośrodek sportów wodnych z plażą.

Informacja:

Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów, Antonin, ul. Pałacowa 1, 63-421 Przygodzice, tel. 62 734 83 00, www.palacantonin.pl, repcja@palacantonin.pl

OSTRZESZÓW – WYPOCZNIJ W OSTRZESZOWIE

ok. 1,7 km * WLP 22A

Trasa spacerowa:

Ul. Wąska (parking) – ul. Farna (kościół pw. NMP Wniebowziętej) – ul. Kolejowa – ul. św. Mikołaja (kościół św. Mikołaja) – rynek (ratusz – Muzeum Regionalne, USC, fontanna) – ul. Powstańców Wielkopolskich – ul. Zamkowa (Baszta Kazimierzowska, punkt widokowy na górze) – ul. Zamkowa (kościół pw. Chrystusa Króla, park miejski, UM, starostwo) – ul. 21 Stycznia – ul. Piastowska – pl. Borka – ul. Piekary – ul. Zamkowa – ul. Powstańców Wielkopolskich – rynek – ul. gen. W. Sikorskiego – ul. Wąska

Warto zobaczyć:

- pięciokondygnacyjną basztę Kazimierzowską (24 m ceglana wieża na planie kwadratu) oraz pozostałości po zamku kazimierzowskim z I poł. XIV w.,
- klasycystyczny ratusz z 1840 r., ob. Muzeum Regionalne im. Władysława Goluśa,
- pobernardyński kościół i klasztor Sióstr Nazaretanek w Ostrzeszowie z połowy XVII w., muzeum przyklasztorne,
- drewniany kościół pw. św. Mikołaja o konstrukcji zrębowej z 1758 r.,
- kościół farny pw. NMP Wniebowziętej z XIV w.,
- kościół pw. Chrystusa Króla,
- kościół św. Wawrzyńca z 1820 r.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy, ul. Zamkowa 31, Ostrzeszów tel. 62 732 06 00, www.wypocznijostrzeszowie.pl

GRABÓW NAD PROSNĄ – SPŁYW KAJAKOWY

WLP 22B ok. 1, 2, 3 dniowy ***

Grabów nad Prosną leży w Kotlinie Grabowskiej, będącej Pradolina Prosną należącej do Niziny Środkowo-Warciańskiej, położonej na pograniczu Wielkopolski i Śląska. Miasto Grabów leży na wschodnim skraju Wzgórz Ostrzeszowskich – części Wału Trzebnickiego, nad rzeką Prosną.

Trasa kajakowa rzeką Prosną jest jedną z najpiękniejszych widokowych i momentami nosi znamiona rzeki górskiej. Sporo tu meandrów, zakoli, i starorzeczy. Proсна niestety jest rzeką niedocenianą z punktu widzenia turystycznego. Jej meandrujące koryto zwłaszcza na odcinku od Grabowa nad Prosną do Kalisza kryje ogromne walory naturalnego piękna, z poziomu tafli wody, płynąc kajakiem, można podziwiać piękno natury i doznać niezapomnianych wrażeń. Każda osoba niepełnosprawna ma obowiązek pływać na kajaku pod opieką opiekuna. Całkowita długość trasy wynosi ok. 150 km i musi być podzielona na odcinki.

Propozycja tras:

1. Grabów – Kania,
2. Grabów – Przystajnia,
3. Kania – Wielowieś,
4. Przystajnia – Wielowieś,
5. Wielowieś – Ołobok (Sławin),
6. Grabów – Wielowieś,
7. Grabów – Sławin.

NAD ZALEWEM W KOBYLEJ GÓRZE

ok. 1,4 km * **WLP 22C**

Kobyła Góra położona jest w paśmie Wzgórz Trzebnicko – Ostrzeszowskich na pograniczu Dolnego Śląska i Wielkopolski.

Blewązka, czyli tzw. zalew, którego powierzchnia wynosi 18 ha jest szczególną atrakcją dla odwiedzających nas turystów. Wokół pobliskiego kąpieliska pośród lasów, znajduje się liczna sieć punktów gastronomicznych miejsca wypoczynkowe z hotelami, pensjonatem, campin-gami, polami namiotowymi oraz pokojami do wynajęcia.

Trasa rekreacyjna nad jeziorem: parking przy ul. Złocha.

Warto zobaczyć:

- kościół pw. św. Jadwigi z 1808 r.,
- kościół ewangelicki z 1894 r.,
- kościół ewangelicki w Piszczowicach z 1901 r.,
- zabytkowy kościół w Myślniewie z 1746 r.,
- dworek w Ligocie z końca XIX w.,
- wzniesienie Kobyła Góra 284 m n.p.m., 20 metrowy Krzyż Jubileuszowy z 2000 r.
- zalew,
- polecamy rejsy na jachcie lub spływy kajakiem.

Informacja:

PUH MOHIKAN Łukasz Ławrynowicz, ul. Ceglana 44, Wielowieś, 63-405 Sieroszewice, tel. 501 080 348, prosna@kajakimohikan.pl, Zbigniew Muzalewski, ul. Warszawska 64/1a, 62-800 Kalisz, tel. 503 042 307, www.kajakiprosna.pl, kajakiprosna@wp.pl

Gmina Kobyła Góra, pl. Wiosny Ludów 1, 63-507 Kobyła Góra, tel. 62 731 62 83, www.kobyła-góra.pl

Informacja:

PIŁA – OD PARKU STASZICA DO PARKU NA WYSPIE

WLP 23A ok. 3,6 km *

Trasa spacerowa: Ul. Dzieci Polskich (parking, park miejski im. S. Staszica) – ul. Dzieci Polskich – ul. S. Okrzei – ul. W. Sikorskiego – ul. św. Jana Bosko (kościół Świętej Rodziny) – ul. J. Kilińskiego – ul. Bohaterów Stalingradu – pl. Zwycięstwa (pomnik Jana Pawła II, pomnik Zwycięstwa) – al. Piastów – ul. M. Konopnickiej – ul. 11 Listopada – ul. Bulwarowa – kładka nad Gwdą – bulwar Chatterlaurault (kościół św. Stanisława Kostki) – ul. Browarna (domu S. Staszica – muzeum) – al. Jana Pawła II – rondo – park na Wyspie – al. Niepodległości – ul. ks. Jerzego Popiełuszki – ul. Dzieci Polskich

Warto zobaczyć:

- dom urodzin Stanisława Staszica z poł. XVIII w., zbudowany z muru pruskiego, ob. Muzeum Stanisława Staszica,
- dawny arsenał Landwehry z lat 1843-1844,
- kasyno oficerskie z ok. 1914 r. (ob. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa),
- zespół budynków przy pl. Staszica (z lat 1926-1930) – modernistyczny gmach władz dawnej rejencji piłskiej (ob. Szkoła Policji),
- teatr odbudowany w 1960 r., ob. Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji,
- konsystorz ewangelicki i urząd finansowy (ob. firma Exalo Drilling S.A.),
- neogotycki budynek seminarium nauczycielskiego z lat 1902-1904,
- modernistyczny budynek gimnazjum im. von Steina z 1931 r.,
- fragment budynku dawnej poczty z lat 1893-1895 – w stylu neorenesansu niemieckiego,
- dworzec kolejowy z lat 1870-1873, przebudowany w 1876 r.,
- Parowozownia Piła z lat 1870-1874 – zwana Okrągłakiem,
- klasycystyczny budynek łożnicy masonskiej z połowy XIX w. (ob. Wyższa Szkoła Gospodarki, najstarszy zachowany budynek w mieście),
- neogotycki instytut głuchoniemych z ok. 1870 r., (ob. fragment Szkoły Podstawowej nr 5),
- Nowy Dom Strzelecki z 1896 r.,
- budynek z 1928 r., w którym w latach 1928-1934 mieścił się konsul polski,
- budynek z ok. 1875 r., w którym w latach 1934-1939 mieścił się konsul polski, (ob. znajduje się tutaj Muzeum Okręgowe z pamiątkową tablicą upamiętniającą siedzibę konsulatu polskiego),
- kasyno oficerskie z końca XIX w., (obecnie Invest Bank),
- na wschodnich obrzeżach miasta schrony bojowe z lat 1939-1944, frag. umocnień Wału Pomorskiego,
- kamienice z przełomu XIX i XX w. (m.in. przy ul. 14 Lutego, Ludowej, Roosevelta, Bydgoskiej, 11 Listopada, Buczka, Okrzei, Kilińskiego, Kolbego, Popiełuszki),
- na przedmieściu Motylewo kilka chałup wiejskich z XIX w.

Informacja:

IT – Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji*, Plac Staszica 1, 64-920 Piła, tel. 67 210 50 04, sekretariat@rck.pila.pl

SPLYW KAJAKOWY RZEKĄ GWDA

ok. 1, 2, 3, 4, 5 dni *** **WLP 23B**

Długość szlaku: 136 km,
Średni spadek: 0,8 ‰,
Średni przepływ: 27,2 m³/s

Rzeka Gwda to prawy, największy dopływ Noteci, płynący na pograniczu Pojezierza Wałeckiego i Pojezierza Krajeńskiego w Dolinie Gwdy. Spływy kajakowe Gwdą można rozpoczynać nad Jeziorem Studnica, gdzie kajaki woduje się przy stacji harcerskiej w Drężnie.

Szlak Gwdy jest pełen niespodzianek i uroku. Podczas spływów kajakowych Gwdą, spotkać się możemy z ogromną różnorodnością krajobrazu i przyrody.

Proponowane odcinkiienne:

1 etap: Drężno – Spore	14 km
2 etap: Spore – Gołębiewo	22 km
3 etap: Gołębiewo – Lędyczek	20 km
4 etap: Lędyczek – Zapora Jastrowska	17 km
5 etap: Zapora Jastrowska – Krępko	25 km
6 etap: Krępko – Piła	20 km
7 etap: Piła – Ujście	18 km

Informacja:

Kajaczki Marek Krzemiński, 64-930 Krępko, przy trasie Piła-Koszalin, tel. 790 220 914, www.kajaczki.com,
Krzysztof Stadnik, ul. Bydgoska 28/3 64-920 Piła, tel. 508 285 883,
www.kajaczki.pila.pl, kajaczki.pila@vp.pl

PLESZEW – MIASTO OTWARTE

WLP 24A ok. 1,1 km *

Trasa spacerowa:

Pl. Kościelny – rynek (ratusz, Urząd Miejski) – ul. Poznańska – ul. Bogusza – park miejski (staw, wysepka, plac zabaw, kilka rzeźb drewnianych) – ul. Ogrodowa – pl. T. Kościuszki – ul. Zamkowa – rynek – pl. Kościelny

Warto zobaczyć:

- rynek z tzw. turbinowym układem wychodzących ulic,
- ratusz z 1835 r., kryty naczółkowym dachem,
- kościół Ścięcia św. Jana z 1816 r.,
- kościół św. Floriana z prezbiterium gotyckim z XV/XVI w., nawa drewniana z 1745 r.,
- ewangelicko-augsburski kościół Zbawiciela z poł. XIX w.,
- liczne miejsca martyrologii.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy Pleszew, ul. Rynek 1, 63-300 Pleszew, tel. 62 742 83 00, www.pleszew.pl

PO ZAMKU I OGRODACH W GOŁUCHOWIE

WLP 24B ok. 1,5 km *

Gołuchów to mała wioska leżąca w powiecie pleszewskim nad sztucznym Jeziorem Gołuchowskim.

Trasa spacerowa obejmuje część zamkową na parterze oraz park przy-pałacowy, a także kawiarnię muzealną i dawny folwark a dziś Ośrodek Kultury Leśnej oraz Zagrodę Żubrów.

Zabytki Gołuchowa należą do bardziej znanych i najlepiej zachowanych założeń rezydencjalnych w Polsce. Dzieje tej rezydencji, związanej ze znakomitymi rodami Leszczyńskich, Działyńskich, a w końcu Czartoryskich, wpisane zostały do historii i kultury polskiej.

Informacja:

Zamek w Gołuchowie ul. Działyńskich 1, 63-322 Gołuchów tel. 62 761 50 94

DOBRZYCA – OD RYNKU DO PAŁACU GORZEŃSKICH I WOKÓŁ PARKU

ok. 1,5 km * **WLP 24C**

Trasa spacerowa:

Rynek (parking, ratusz, UM, drewniany kościół św. Tekli) – ul. Pleszewska – brama główna – pałac – rynek

Dobrzyca położona jest na Wysoczyźnie Kaliskiej na zachód od Pleszewa nad rzeczką Potoka, przy drodze Pleszew – Koźmin, 17 km od Jarocina.

Warto zobaczyć:

- zespół pałacowo-parkowy w Dobrzycy to barokowo-klasycystyczny pałac z cechami stylu romantycznego, pałac Gorzeńskich, w stylu angielskim, aktualnie muzeum, 4 stawy, na wyspie przy pałacu monopter, w głębi Panteon, Oranżeria, zaplecza gospodarcze (dziś hotelik i siedziba administracji muzeum),
- kościół parafialny pw. św. Tekli, przy rynku, drewniany, zbudowany przez cieślę Antoniego Wilczerowicza w 1778 r., powiększony w 1834 r., z rokokowym wyposażeniem dłuta Franciszka Eytnera, a w ołtarzu obrazy Augustyna Kierblewskiego z lat 1780-1782 i Gaetano Lapisa z 1756 r.,
- kościół poewangelicki, późnoklasycystyczny z lat 30. XIX w.,
- dawny zajazd pocztowy z końca XVIII w., z sienią przejazdową w rynku,
- Ratusz Miejski z przełomu lat 20. i 30. XX w.,
- była parafię ewangelicką a obecnie dom mieszkalny przy ul. Pleszewskiej 1.

Informacja:

Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy Zespół Pałacowo – Parkowy, tel. 62 74 13 039 wew. 32, www.dobrzyca-muzeum.pl

MUZEUM NARODOWE ROLNICTWA I PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO W SZRENIAWIE

WLP 25A ok. 1,6 km *

Szreniawa położona jest na skraju Wielkopolskiego Parku Narodowego.

W drugiej połowie lat pięćdziesiątych odrodziła się idea utworzenia

muzeum rolnictwa. W 1959 r. Ministerstwo Rolnictwa podjęło uchwałę o utworzeniu Muzeum Rolnictwa o zasięgu krajowym, którego głównym celem miała być dydaktyka. W 1960 r. prof. Witold Pruski (późniejszy przewodniczący Rady Naukowej Muzeum Rolnictwa w Szreniawie) sformułował założenia nowej instytucji. W 1963 r. stwierdzono, że siedziba muzeum znajdować się będzie w Szreniawie – miejscowości przylegającej do Wielkopolskiego Parku Narodowego i należącej do Kombinatu PGR w Konarzewie. Otwarcie placówki nastąpiło 29 sierpnia 1964 r. Dnia 2 kwietnia 1975 r. muzeum otrzymało status muzeum narodowego.

W zawiązku z tym, że muzeum ma wiele wystaw tematycznych warto przy kasie pobrać plan zwiedzania obiektów i poszczególnych części. Muzeum w plenerze dostępne w całości dla w-skersów i częściowo w obiektach wewnątrz.

Informacja:

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie,
tel. 61 810 76 29, www.muzeum-szreniawa.pl,
imprezy.widz@muzeum-szreniawa.pl

Z KÓRNIKA DO BNINA

ok. 5,5 km ** **WLP 25B**

Trasa turystyczna:

Kórnik – pl. Niepodległości (ratusz, UM, kościół pw. Wszystkich Świętych) – ul. Zamkowa – Zamek w Kórniku (park, arboretum przypałacowe) – promenada nadjeziorna (równoległa do ul. Zamkowej kierunek Bnin) – Bnin (ratusz) – powrót tą samą drogą nad jeziorem

Warto zobaczyć:

- barokowy zamek w Kórniku w XVIII w. ob. muzeum,
- bibliotekę Kórnicką w zamku założoną w 1828 r.,
- arboretum zamkowe liczące ok. 3 tys. gatunków i odmian drzew i krzewów,
- Muzeum Dendrologiczne w parku,
- neobarokowy ratusz z XIX w., na mansardowym dachu wieżyczka zwieńczona hełmem z iglicą,
- rynek z XV-wiecznym układem ulic, kamienice z XVIII i XIX w.,
- budynek starej poczty z XVIII w.,
- gotycki kościół pw. Wszystkich Świętych z neogotycką fasadą,
- z ok. 1437 r., murowany z cegły, otoczony murem z dwiema dzwoniczami,
- „Ucho Igielne” – dawne przejście do nieistniejącej już bożnicy żydowskiej,
- zespół zabudowań folwarcznych położony ok. 300 m na południe od zamku z XVIII i XIX w., w jednej z oficyn w 1923 r. urodziła się noblistka Wisława Szymborska,
- barokowy ratusz w Bninie z poł. XVIII w.,
- kościół pw. św. Wojciecha w Bninie z 1827 r.,
- jeziora kórnickie.

Informacja:

Urząd Miejski w Kórniku, pl. Niepodległości 1, 62-035 Kórnik,
tel. 61 817 04 11, www.kornik.pl

PAŁAC W ROGALINIE

WLP 25C ok. 1,2 km *

Rogalin to wieś położona nad Wartą, w Kotlinie Śremskiej, ok. 20 km na południe od Poznania, przy drodze Kórnik – Mosina.

Spacer po pałacu w Rogalinie warto rozpocząć z parkingu. Zjeżdża się nań z drogi nr 431 w prawo (prowadzą tablice informacyjne). Z parkingu idziemy brukowaną aleją. Przechodzimy przez bramę na dziedzińiec honorowy. Po obu stronach za bramą znajdują się czworaki, gorzelnia, stajnia i powozownia oraz aleje kasztanowe. Na wprost mamy dziedzińiec honorowy a w głębi główny fronton pałacu. Aby wejść do ogrodów, należy obejść pałac z prawej strony. Po zwiedzeniu pałacu i ogrodów na parking wracamy tą sama drogą.

Dzięki projektowi rewaloryzacji pałac został przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo. W głównym korpusie pałacu dostęp do kondygnacji przyziemia, parteru i I piętra zapewnia winda dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Niewielkie różnice poziomów w kondygnacji przyziemia można pokonać przy pomocy podjazdów i schodolazów. Goście muzeum z dysfunkcją wzroku (ale również osoby widzące) będą mogli poznać elementy rezydencji dzięki przeznaczonej do dotykania makiecie zespołu pałacowo-parkowego w Rogalinie z opisami w piśmie Braille'a, usytuowanej przy kasie muzeum.

Informacja:

Pałac w Rogalinie, ul. Arciszewskiego 2, 62-022 Rogalin,
tel. 61 813 88 00, www.rogalin.mnp.art.pl, www.majatekrogalin.pl

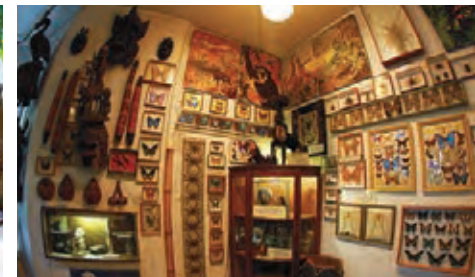
PUSZCZYKOWO – PARK KRAJOBRAZOWY

ok. 7 km ** WLP 25D

Trasa spacerowa: Stacja PKP Puszczykowo – ul. Poznańska/ul. Wodziezki – **1 wariant** – ul. Wczasowa – ul. A. Mickiewicza), **2 wariant** – ścieżka leśna – ul. Wodziezki – szlak pomarańczowy nad Wartą – ul. A. Mickiewicza – ul. C. Ratajskiego – ul. Spokojna – ul. A. Fiedlera – ul. J. Słowackiego (Muzeum – Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera i Park Tolerancji) – ul. A. Fiedlera – ul. Dworcowa – ul. J. Kasprówicza – ul. B. Chrobrego – ul. Kościelna (kościół pw. MB Wniebowziętej) – rynek – ul. Poznańska (ok. 1,4 km Dworzec Puszczykowo)

Warto zobaczyć:

- Muzeum Arkadego Fiedlera – zlokalizowane w jego pracowni literackiej (ul. Słowackiego), z ekspozycją książek i pamiątek po pisarzu oraz wspólnych trofeów z wypraw do różnych zakątków świata, a także Ogród Tolerancji a w nim: replikę Santa Marii (w skali 1:1) statku Krzysztofa Kolumba i replikę Hawkera Hurricane Mk I – brytyjskiego myśliwca z II wojny światowej (skala 1:1), piramidę,
- dom murowany z dużą drewnianą werandą – ul. Cienista,
- willę z tarasem – ul. Fiedlera 4,
- pałacyk myśliwski z początku XX w. – ul. Podleśna 4 (obecna siedziba Urzędu Miasta),
- willę z początku XX w. z dachem mansardowym i balkonem wspartym na 4 kolumnach – ul. Poznańska 94,
- liczne domy i wille z końca XIX i pocz. XX w.,
- trasy spacerowe nad Wartą i po puszczykowskich górach,
- zakole Warty.

Informacja:

Centrum EkoInfo w Puszczykowie, Informacja turystyczna**,
tel. 61 633 62 83, kom. 698 900 835, ekoinfo@puszczykowo.pl
Muzeum Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera w Puszczykowie,
ul Słowackiego 1, 62-040 Puszczykowo, tel. 61 813 37 94, www.fiedler.pl

WPN – BLIŻEJ PRZYRODY

WLP 25E od 7 do 25 km ***

Wielkopolski Park Narodowy o powierzchni 7584 ha, utworzony w 1957 r., położony jest nad Wartą, na południe od Poznania, w trójkącie miast Luboń-Stęszew-Mosina.

W Parku utworzono 18 obszarów ochrony ścisłej o łącznej powierzchni 260 ha. Chronią one rozmaite formy

W Parku Narodowym istnieje sieć szlaków pieszych:

– Szlak turystyczny **czzerwony nr 186**: Osowa Góra – Sulęcinek (Osowa Góra – leśniczówka Górka – Jezioro Góreckie – OOŚ Grabina – Jeziory – Głaz Leśników – Puszczykówko PKP, dł. 14,2 km),

– Szlak turystyczny **niebieski nr 3583** Iłowiec – Otusz (Mosina PKP – Pożegowo – Osowa Góra – Jezioro Kociołek – Górka – Jezioro Dymaczewskie – Łódź – Jezioro Witobelskie – Witobel – Stęszew PKP, dł. 13,2 km),

– Szlak im. Bernarda Chrzanowskiego **żółty** (stacja Puszczykowo – Jarosławiec – Głaz Leśników – OOŚ Pojniki – stacja Puszczykówko, dł. 11,8 km)

– Szlak turystyczny **zielony nr 3589** Stęszew – Szreniawa (Stęszew PKP – Jezioro Lipno – OOŚ Bagno Dębienko – Wypalanki – mogiły – Jezioro Chomęcickie – stacja Trzebaw Rosnówko – Jezioro Jarosławieckie – Jarosławiec – wzniesienie 125 – Szreniawa PKP, dł. 18,7 km),

– Szlak turystyczny **czarny nr 3590** Trzebaw Rosnówko – Dymaczewo Stare (Trzebaw Rosnówko PKP – Trzebaw – Łódź – Dymaczewo Stare PKS, dł. 10,6 km),

Przez Wielkopolski Park Narodowy przebiega samochodowy szlak turystyczny o nazwie Trasa Kórnicka oraz „Pierścień Rowerowy Dokoła Poznania”. Południowo-wschodnim skrajem WPN, między Rogalinkiem a Mosiną przechodzi Wielkopolska Droga św. Jakuba.

***Trasy są w wielu miejscach dostępne dla w-skersów, ale ze względu na liczne utrudnienia terenowe (piaszczyste drogi, podjazdy, stopnie drogowe i długość tras) konieczne jest wsparcie osób trzecich i używanie wózka z napędem akumulatorowym na grubych oponach lub wyprawy na handbikach.

Informacja:

Wielkopolski Park Narodowy, Jeziory, 62-050 Mosina, tel. 61 898 23 00, www.wielkopolskipn.pl
Muzeum przyrodnicze, tel. 61 898 23 23, muzeum@wielkopolskipn.pl

ROSNÓWKO – DELIPARK POZNAJ PRZYRODĘ! POCZUJ PRZYGODĘ!

ok. 1 km * WLP 25F

Ideą przewodnią stworzenia DELI Parku była nauka o przyrodzie i świecie poprzez zabawę. Położono nacisk na mądrą rozrywkę i poszanowanie przyrody.

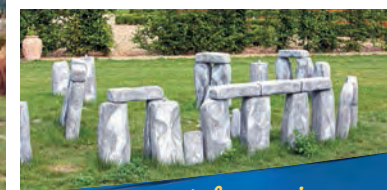
Zgodnie z przesłaniem: „Jesteśmy częścią ekosystemu” – zwrócono uwagę na zdrowy styl życia i zdrową dietę. Atrakcje parku dają możliwość spędzenia całego dnia na świeżym powietrzu, a menu w tutejszym barze oparte jest wyłącznie na produktach pochodzących z regionalnych upraw i hodowli.

W parku zadbano o bezpieczeństwo oraz dostępność dla osób niepełnosprawnych chcących zwiedzić park. Są podjazdy, umożliwiające swobodny dostęp do ekspozycji oraz dostosowane toalety.

Wszystkie atrakcje i wartości DELI Park łączy przyroda – także motyw przewodni parku, którym jest DELI Mamut.

Zwiedzanie DELI Parku obejmuje:

1. Prehistoryczne zwierzęta,
2. Gigantyczne owady,
3. Park miniatur,
4. Mini Zoo,
5. Interaktywne place zabaw,
6. Podniebna Eko-Wioska (nieдоступna dla w-skiersów, ale dla niewidomych z opiekunem tak).

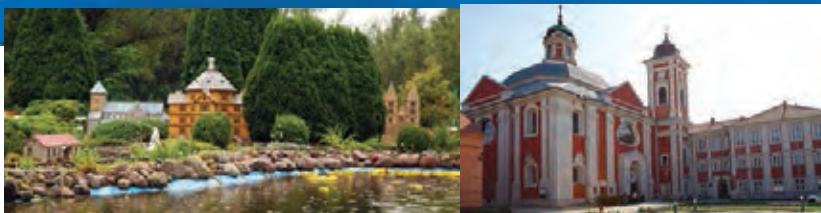

Informacja:

DELI Park, Park edukacyjno-rozrywkowy, Trzebaw/Rosnówko, ul. Poznańska 1, 62-060 Stęszew, www.delipark.pl, 61 81-95-262, zgłoszenia wycieczek, warsztatów, tel. 61 819 52 62, info@delipark.pl

POBIEDZISKA – PARK MINIATUR – SPACER PO SKANSENIE

WLP 25G ok. 0,5 km *

Skansen Miniatur to park zawierający makiety obiektów historycznych i interesujących fragmentów zabudowy miast wielkopolskich. Jest to jedyny tego rodzaju obiekt w Polsce, obejmujący około 35 najważniejszych, a także i mniej znanych budowli z terenu Szlaku Piastowskiego oraz Wielkopolski. Miniatury są wykonane w skali 1:20, z trwałych materiałów: szkielet aluminiowy, a elewacja plastikowa zabezpieczona odpowiednimi środkami chemicznymi. Niektóre fragmenty są zrealizowane z materiałów identycznych jak obiekty oryginalne.

Makiety przedstawiają ratusze, pałace, kościoły, grody itp. Są wierną kopią oryginałów z zachowaniem wszelkich detali. Są to obiekty najbardziej reprezentatywne dla regionu, obejmujące trzy największe miasta Szlaku Piastowskiego: Poznań, Gniezno i Inowrocław.

Obiekt w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych ruchowo i niewidzących.

Informacja:

Pobiedziski Ośrodek Kultury, ul. Kostrzyńska 21, 62-010 Pobiedziska, tel. 61 817 72 27, 61 817 78 22, www.ok-pobiedziska.pl

POBIEDZISKA – GRÓD

WLP 25H ok. 0,5 km *

Gród Pobiedziska to drewniana warownia z okresu początków Państwa Polskiego. To nie klasyczne muzeum, ale innowacyjne przedsięwzięcie, gdzie promuje się filozofię „nauki poprzez zabawę”. Właściciel zachęca do dotykania wszystkich eksponatów, a także do aktywnego korzystania z unikalnego historycznego placu zabaw.

Na terenie Grodu Pobiedziska udostępniono do zwiedzania wystawę średniowiecznych machin oblężniczych w naturalnej skali, zbrojownię, strzelnicę z działającymi katapultami oraz teren przeznaczony na prowadzenie gier i zabaw średniowiecznych. Wystawa uzupełniona o multimedia stanowi idealne miejsce do prowadzenia żywych lekcji historii, organizacji imprezy firmowych lub po prostu ciekawego spędzenia czasu w rodzinnym gronie.

Informacja:

Siege Studio B. Styszyński, Gruszczyn, ul. Zielińska 3, 62-006 Kobylnica, tel. 601 377 802 www.siegestudio.com

PARK ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ W OWIŃSKACH, SPACER PO PARKU

ok. 0,5 km * **WLP 25I**

Jedyny w Europie, na taką skalę, Park Orientacji Przestrzennej, otworzono 3 września 2012 r. Na około 3 ha powierzchni odtworzono klimat ogrodu

barokowego, łącząc go z parkiem krajobrazowym. Posadzono tu 280 gatunków roślin. Wkomponowano specjalne przyrządy dydaktyczne, takie jak: karylion ziemny, czyli system ziemnych dzwonów rurowych, wydających dźwięki i wibracje, równoważnie, huśtawki, ślizg liny, przepłotnie, trampoliny, pajęczyny, na których poza rozwijaniem sprawności fizycznej, ćwiczący będą mogli uczyć się orientacji przestrzennej. Na terenie parku nie zabrakło także wieży wiatrów, która sygnalizuje jego kierunek oraz natężenie.

Specjalnie dobrane komunikatory głosowe mają pomóc osobom niewidomym znaleźć nowe sposoby orientacji przestrzennej opartej na dźwiękach. Ponadto do dyspozycji jest moło oraz oświetlony mostek. Projekt pochłonął prawie 6 mln złotych, z czego połowę kwoty przekazał Powiat poznański natomiast drugą połowę uzyskano dzięki staraniom prof. Jerzego Buzka z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Oprócz wyjątkowego Parku Orientacji Przestrzennej w Owińskach, w Ośrodku dla Dzieci Niewidomych znajduje się także jedyne w Polsce Muzeum Tyflogiczne, a także pierwsze w kraju laboratorium tyfloakustyczne, w którym wychowankowie poznają i uczą się odgłosów miasta.

Informacja:

Park Orientacji Przestrzennej, ul. Cysterek, 62-005 Owińska, tel. 61 812 04 86, biuro@niewidomi.edu.pl

RAWICZ – LOKACJA NA SUROWYM KORZENIU

WLP 26A ok. 1,6 km *

Trasa spacerowa:

Rynek (parking, ratusz, muzeum regionalne, zabudowa z XVII, XIX i pocz. XX w.) – ul. Wojska Polskiego – deptak miejski – planty im. Jana Pawła II (Waty T. Kościuszki, pomnik żołnierza, fontanna niedźwiedzia) – Waty gen. Jarostawa Dąbrowskiego (okrągła fontanna, pomnika Jana Pawła II, kościół pw. Chrystusa Króla) – ul. S. Staszica – ul. 17 Stycznia – rynek – ul. I. Buszy (sąd, kościół pw. św. Andrzeja Boboli) – ul. I. Buszy – rynek

Warto zobaczyć:

- barokowy ratusz na rynku z lat 1753-1756, na rzucie prostokąta, dziewięcioosiowy, dawniej jatki, komora celna i areszt,
- późnoklasykystyczny kościół poewangelicki pw. św. Andrzeja Boboli z lat 1803-1808,
- neogotycki kościół pw. Chrystusa Króla i Zwiastowania Najświętszej Marii Panny z 1902 r.,
- planty im. Jana Pawła II powstałe z przebudowania wałów obronnych w latach 1840-1850, drugie co do wielkości w Polsce po krakowskich (ok. 3 km długości),
- układ urbanistyczny, wszystkie ulice na Starym Mieście krzyżują się pod kątem prostym,
- fontannę z niedźwiedziem na plantach z 1988 r.,
- pomnik św. Floriana patrona strażaków,
- pomnik Żołnierza Polskiego u zbiegu ulic Wojska Polskiego, Piłsudskiego i Wałów Kościuszki,
- klasycystyczny ratusz w Sarnowie z 1837 r., z neogotycką wieżą z 1870 r.

Informacja:

Urząd Miejski Gminy Rawicz, ul. Piłsudskiego 21, 63-900 Rawicz, tel. 65 546 54 00, www.rawicz.pl

ŁĄD – NA FESTIWALU KULTURY SŁOWIAŃSKIEJ I CYSTERSKIEJ

ok. 0,8 km * **WLP 27A**

Łąd to wieś w powiecie słupeckim, położona około 4 km na północ od Zagórowa nad Wartą.

Spacer po Łądzie warto rozpocząć od klasztoru (przed bramą główną kilka miejsc parkingowych). Warto wizytę uzgodnić zwłaszcza osób na wózkach. Ojcowie są bardzo przychylni pielgrzymom i turystom. Warto zobaczyć: kościół pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja Biskupa, klasztor pocysterski, zrekonstruowanym gród średniowieczny i Ośrodek Edukacji Przyrodniczej.

Festiwal Kultury Cysterskiej i Słowiańskiej w Łądzie, odbywa się cyklicznie od 2005 r. w pierwszej połowie czerwca na terenie klasztoru i parku przy-pałacowego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej. Festiwal, dzięki towarzyszącym mu pokazom walk wojów, innym rekonstrukcjom historycznym, prezentacjom, koncertom i wystawom, ma dużą wartość edukacyjną. Co roku realizowana jest inna formuła

Informacja:

Wyższe Seminarium Duchowne, Łąd 101, 62-406 Łądek, tel. 63 276 33 23, www.lad.pl
Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie, tel. 63 276 33 07

SZAMOTUŁY – HISTORIA I TRADYCJE

WLP 28A ok. 3,2 km *

Trasa spacerowa:

Dworzec PKP – ul. Dworcowa (Urząd Miasta i Gminy, kościół pw. Świętego Krzyża) – rynek (kamienice z przełomu XIX/XX w.) – ul. Braci Czeskich – ul. Wroniecka – ul. Szczuczyńska (zamek Górków, park, wieża obronna, wały) – ul. Woroniecka – ul. Kaptańska (kolegiata MB Pocieszenia i św. Stanisława Biskupa) – ul. Ratuszowa – ul. Dworcowa

Miasto położone jest nad rzeką Samą, na Pojezierzu Wielkopolskim, ok. 35 km na północny zachód od centrum Poznania, w sąsiedztwie Puszczy Nadnoteckiej.

Warto zobaczyć:

- historyczny układ urbanistyczny z XIV-XX w.,
- bazylikę mniejszą MB Pocieszenia i św. Stanisława Biskupa z 1423 r. i z lat 1513-42,
- zespół klasztorny Reformatorów obejmujący kościół pw. Świętego Krzyża z lat 1675-82, oraz klasztor z II połowy XVII w.,
- zespół zamkowy obejmujący Zamek Górków w Szamotułach, wieżę mieszkalną „Basztę Halszki” z XIV w.; budynek na podzamczu, tzw. Zamek, z XV w., oficynę z końca XVIII w., park z fragmentami fosy i wały, (XV-XIX w.), w zamku wystawa ikon,
- domy w rynku z VIII i XIX w.,
- dom przy pl. Sienkiewicza 23, z II poł. XIX w.,
- szachulcowy dom przy ul. Braci Czeskich 8 z XIX w.

Informacja:

Szamotulski Ośrodek Kultury, ul. Dworcowa 43, 64-500 Szamotuły, tel. 61 29 21 307, Muzeum – Zamek Górków, ul. Wroniecka 30, 64-500 Szamotuły, tel. 61 292 18 13, www.zamek.org.pl

WRONKI CIĘ ZASKOCZĄ

ok. 2,5 km * **WLP 28B**

Trasa spacerowa:

Ul. B. Chrobrego (parking) – droga nr 182 – most – ul. Jana Pawła II. – most na Warcie (ok. 650 m) z widokami na Dolinę Warty – rondo Europa – ul. Leśna – kładka pieszo-rowerowa na Warcie – ul. Rieczna (klasztory Franciszkanów) – ul. Klasztorna – ul. Sierakowskiej (fara św. Katarzyny) – ul. Spokojna – pl. Wolności – ul. Powstańców – ul. Poznańska – ul. B. Chrobrego parking przy Lidlu

Wronki leżą w odległości 55 km od Poznania, przy północnej krawędzi Wysoczyzny Poznańskiej, w zakolu doliny rzeki Warty, na skraju rozległych borów Puszczy Noteckiej, przy szlaku kolejowym Poznań-Szczecin.

Warto zobaczyć:

- gotycki kościół pw. św. Katarzyny z końca XV w., ołtarz główny rzeźbiony i malowany, w nowym ołtarzu głównym znajduje się późnogotycka rzeźba Vir Dolorum z ok. 1500 r., a w prezbiterium renesansowa rzeźba – Pieta z końca XVI w.,
- kościół klasztorny oo. Franciszkanów z XVII w., wcześniej siedziba Dominikanów.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy Wronki, ul. Ratuszowa 5, 64-510 Wronki, Sekretariat: tel. 67 25 45 300, www.wronki.pl

ŚRODA WIELKOPOLSKA MIASTO LUDZI AKTYWNYCH

WLP 29A ok. 2 km *

Trasa spacerowa: Pl. Armii Poznań – ul. B. Limanowskiego (pomnik bohaterskiej Armii Poznań) – ul. Powstańców Wielkopolskich – ul. generała Jana Henryka Dąbrowskiego – rynek (figura NMP, figura św. Wawrzyńca) – ul. 17 Września (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa) – ul. Wiosny Ludów – planty miejskie (dawne obwarowania i fosa) – ul. Księdza Kęgla – ul. Szpitalna – ul. T. Kościuszki – ul. Kilińskiego – rynek (kolegiata pw. Wniebowzięcia NMP) – ul. Szkolna – ul. Kościelna – ul. Ratuszowa – pl. Armii Poznań

Środa Wielkopolska położona jest w centralnej części województwa wielkopolskiego ok. 30 km na południowy wschód od Poznania.

Warto zobaczyć:

- rynek i zachowany historyczny układ urbanistyczny starego miasta z XIV-XX w.,
- ratusz z poł. XIX w.,
- późnogotycką kolegiatę średzką pw. Wniebowzięcia NMP z lat 1423-28, przebudowaną w końcu XV w. i na początku XVI w.,
- budynek bramny prowadzący na dziedziniec kolegiaty stanowiący neogotycką dzwonnice z 1869 r.,
- neoromański poewangelicki kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z lat 1883-88,
- mury nawy kościoła Dominikanów ze szkarpami z XV w.,
- wille z XIX w., ul. Kilińskiego 7, ul. Dąbrowskiego 12, 20, Krótka 5,
- wodociągową wieżę ciśnień z lat 1910-11,
- szlak Średzkiej Powiatowej Kolei Wąskotorowej
- liczne pomniki pamięci.

Informacja:

Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej, ul. Daszyńskiego 5, 63-000 Środa Wielkopolska, tel. 61 286 77 00, www.sroda.wlkp.pl

PO HISTORYCZNYM ŚREMIE

ok. 4,5 km * **WLP 30A**

Trasa spacerowa:

Rynek – pl. 20 Stycznia (ratusz, fontanna) – ul. Farna (kościół pw. NMP Wniebowziętej) – ul. Parkowa – ul. Poznańska (pomnik Żołnierza Polskiego, fontanna, krzyż) – pl. 20 Stycznia – ul. Kościuszki – ul. Prymasa S. Wyszyńskiego (kościół Ducha Świętego) – ul. Kościuszki – rynek

Warto zobaczyć:

- pl. 20 Października wytyczony w XVI w., prostokątny (160×90 m),
- kamienice na rynku z XIX w., z elementami renesansu i baroku,
- śremski ratusz z 1838 r. nawiązujący do klasycyzmu i wczesnego renesansu włoskiego,
- późnogotycki kościół farny NMP Wniebowziętej z 1393 r., zwieńczony 62-m wieżą,
- zespół poklasztorny Franciszkanów otoczony wysokim murem z dwoma barokowymi bramkami z 1770 r.,
- kościół klasztorny pw. Narodzenia NMP,
- kościół pw. Świętego Ducha, późnogotycki z 1614 r.,
- wieżę ciśnień przy ul. Mickiewicza, z 1909 r. o wysokości 43,7 m,
- budynek Starostwa Powiatowego z portalem wejściowym, nawiązujący do renesansu holenderskiego powstały w 1904 r.,
- zespół poklasztorny Klarysek składający się z barokowej kaplicy Matki Boskiej Wniebowziętej i poklasztorowego budynku z XVIII w.,
- pomniki bohaterów Wiosny Ludów oraz z I i II wojny światowej,
- zespół koszarowy zbudowany w latach 1902-1903, w skład którego wchodzi: koszary, budynki zaplecza, ujeżdżalnia, internat oraz wille oficerskie,
- zabytkowe kamienice przy ul. Kościuszki i ul. Marciniaka,
- budynki Bractwa Kurkowego,
- pomnik ławeczkę ks. Piotra Wawrzyniaka na nadwarciańskiej promenadzie,
- pomnik ławeczkę Heliodora Świącickiego.

Informacja:

Informacja Turystyczna – Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości**, ul. Okulickiego 3, 63-100 Śrem, tel./fax 61 283 27 04, unia@srem.com.pl

DOLSK – POŚRÓD HISTORII I PRZYRODY

WLP 30B ok. 1,8 km *

Trasa spacerowa:

rynek – pl. Wyzwolenia (ratusz z wieżą)
– ul. Świętego Ducha (kościół Świętego Ducha) – ul. Śremskie Przedmieście
– ul. Szkolna – ul. Kościelna (kościół św. Michała Archanioła – jezioro Dolskie Wielkie – promenada ok. 200 m – mostek – ul. Pocztowa – ul. Podgórna – pl. Wolności

Warto zobaczyć:

- ratusz z wieżą z 1981 r., przebudowany z trzech kamienic, ob. Urząd Miasta i Gminy, biblioteka z Izbą Regionalną,
- rynek i założenie urbanistyczne miasta z 1359 r., pl. Wyzwolenia,
- na rynku pomnik Bohaterów Ziemi Dolskiej z 1978 r., figura św. Nepomucena z 1880 r.,
- piętrowe kamieniczki z XVIII i XIX w.,
- późnogotycki kościół pw. św. Michała Archanioła z ok. 1460 r.,
- mur przykościelny z barokową bramą, gruntownie odrestaurowany po pożarze w 1790 r.,
- dzwonicę z końca XVIII w. z dzwonami z 1680 i 1777 r.,
- barokowy kościół pw. Świętego Wawrzyńca z 1685 r.,
- drewniany kościół pw. Świętego Ducha z 1618 r.,
- wiatrak koźlak z I poł. XIX w.,
- dwór secesyjny z 1909 r., w dawnym folwarku Podrzekta i park dworski,
- oficynę dawnego dworu biskupiego z ok. 1760 r., ob. Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego,
- pomnik Janusza Kusocińskiego z 1977 r.,
- pomnik Kozy z 2010 r.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy Dolsk, pl. Wyzwolenia 4, 63-140 Dolsk, tel. 61 282 50 01, www.dolsk.pl

TUREK – MIASTO MEHOFFERA

ok. 1,6 km * **WLP 31A**

Trasa spacerowa:

Ul. Kaliska/3 Maja (parking) – ul. Kaliska – pl. H. Sienkiewicza (kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa, skwer, ławeczka Józefa Mehoffera) – ul. Parkowa – park Żerminy Skłodowskiej (dwa jeziora, pomnik J. Piłsudskiego) – ul. Parkowa – pl. Wojska Polskiego (ratusz, muzeum, fontanna, obelisk, liczne kamienice) – ul. Kolska (pomnik „Nigdy Więcej Wojny”) – ul. Kolska

Miasto Turek położone jest w zapadlisku na Wysoczyźnie Tureckiej nad kanałem Folusz.

Warto zobaczyć:

- ratusz miejski z II. połowy XIX w.,
- neogotycki kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, (proj. Konstantego Wojciechowskiego i jego syna Jarosława), z witrażami i polichromią Józefa Mehoffera z początków XX w.,
- ławeczkę Józefa Mehoffera na przeciwko głównego wejścia do kościoła,
- cmentarz i kościół ewangelicko-augsburski,
- Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera w budynku dawnego ratusza,
- pomnik J. Piłsudskiego w parku im. Ż. Skłodowskiej.

Informacja:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek, 63 278 41 60, www.muzeum.turek.pl, turystyka@muzeum.turek.pl

WĄGROWIEC WYZWAŁA ENERGIĘ

WLP 32A ok. 4,7 km *

Trasa spacerowa:

Dworzec PKP – ul. Dworcowa – ul. Kolejowa – al. Jana Pawła II – rynek (kamienice z XIX i pocz. XX w., „Tańcząca fontanna”) – al. Jana Pawła II – rzeka Wełna (drewniana fontanna na rzece, zimą lodowa) – ul. Klasztorna (kościół św. Jakuba Apostoła, klasztor Paulinów – dawny klasztor cysterski) – ul. Opacka (Muzeum Regionalne) – most – rzeka Wełna – ul. Rogozińska – przejazd kolejowy – promenada nad Jeziorem Durowskim (ok. 1,4 km) – ul. T. Kościuszki – ul. Kolejowa – ul. Dworcowa

Warto zobaczyć:

- późnogotycki kościół pw. św. Jakuba Apostoła z XVI w.,
- przy kościele drewnianą dzwonicę z 1847 r., obok stary dzwon ustawiony na cokole,
- klasztor pocysterski z końca XVIII w. i kościół pw. Wniebowzięcia NMP z ok. 1392 r.,
- wirydarz otoczony krążgankami a w jego centrum studnię o głębokości 25 m,
- budynek Muzeum Regionalnego,
- pomnik ks. Jakuba Wujka, autora przekładu Pisma Świętego na język polski,
- wieżę widokową „Wspinalnię”,
- kościół poewangelicki,
- schrony wybudowane w lecie 1939 r., tworzące fragment polskiej obrony,
- piramidę rotmistrza Franciszka Łakińskiego w Łaziskach koło Wągrowca, to grobowiec z barokową kolumną z ok. 1845 r.,
- skrzyżowanie rzek.

Informacja:

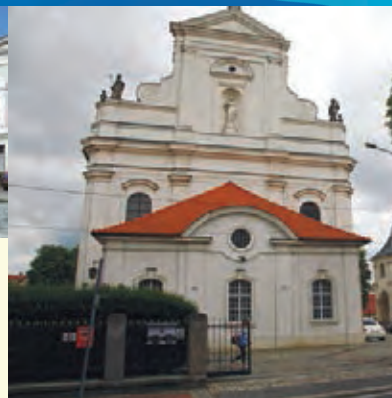
Urząd Miejski, ul. Kościuszki 15a, 62-100 Wągrowiec, tel. 67 262-15-22, www.wagrowiec.eu

WOLSZTYN – TRASA MIEJSKA HISTORYCZNA

ok. 1 km * **WLP 33A**

Trasa spacerowa:

Ośrodek Warsztatów Terapii Zajęciowej – ul. Rzeczna (parking, wc) – ul. 5 Stycznia (poewangelicki kościół Wniebowstąpienia Pańskiego) – ul. R. Kocha (kościół pw. NMP Niepokalanie Poczętej) – ul. R. Kocha – ul. Kościelna – rynek (ratusz, USC, fontanna, pomnik powstańca) – ul. Poznańska – Jezioro Wolsztyńskie – molo – promenada nad jeziorem – ul. Rzeczna

Warto zobaczyć:

- późnobarokowy kościół farny pw. NMP Niepokalanie Poczętej z II poł. XVIII w.,
- poewangelicki kościół Wniebowstąpienia Pańskiego z lat 1830-1832,
- klasztor pocysterski i opactwo oo. Cystersów w Obrze założone w 1231 r. przez Sędziwoja kantora katedry gnieźnieńskiej, ob. kościół pochodzi z XVII w. i prowadzony jest przez Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, dziś Wydział Teologiczny Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- park nad Jez. Wolsztyńskim z dębem, na którym znajdują się rekonstrukcje rzeźb Marcina Rożka (Fauna i Meduzy) oraz neoklasycystyczny pałac z początku XX w.,
- Muzeum Roberta Kocha, laureata Nagrody Nobla za odkrycie prątków gruźlicy w 1905 r.,
- Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski, ul. Bohaterów Bielnika 26, (karczma z 1706 r., stodoła zrębowa, stajnia z wozownią, studnia zrębowa, chałupa parobka, zrębowa chata, obora z wozownią oraz wiatrak koźlak z 1603 r.),
- Muzeum Marcina Rożka, ul. 5 Stycznia 34, wielkopolskiego rzeźbiarza tworzącego w latach 30. XX w.,
- zespoły parkowo – pałacowe w Chorzeminie, Wroniawach, Gościeszynie.

Informacja:

pl. Solny, tel. 71 344 31 11, 71 342 01 85, www.wroclaw-info.pl

WOLSZTYN – SZLAK PRZYRODNICZY

WLP 33B ok. 10 km *

Trasa szlaku prowadzi na ogół ścieżkami promenady i gruntowymi, wzdłuż malowniczych zakątków Jeziora Wolsztyńskiego i lokalnej rzeki Dojcy. Jest to niezwykle atrakcyjny szlak dla ludzi lubiących obcowanie z naturą i aktywny wypoczynek. Trasę rozpoczynamy z parkingu przy ul. Komorowskiej. Wychodzimy z parkingu i skręcamy w prawo, a po 100 m przecinamy ul. Drzymały i wchodzimy do Parku Miejskiego.

Pierwszy punkt to zespół pałacowy Rodziny Mycielskich (tu warto zwrócić uwagę na tarcze z herbami Dołęga i Korzbok), następnie plaża i pomost nad Jez. Wolsztyńskim. Trasa dalej wiedzie promenadą Klemensa Modlińskiego, wzdłuż jeziora pomiędzy Fala Park po lewej i jeziorem po prawej. Dochodzimy do moła. Idąc dalej ścieżką wzdłuż brzoje Jeziora Wolsztyńskiego możemy podziwiać, po lewej stronie, ogród oraz obejście Muzeum Marcina Rożka (wielkopolski artysta, rzeźbiarz). Po 200 m, docieramy Promenadą Klemensa Modlińskiego i ul. Rzeczną dochodzimy do mostu na rzece Dojcy. Teraz podążamy traktem pomiędzy linią kolejową a jeziorem. Musimy pokonać ok. 350 m. Przejżdżamy pod wiaduktem i skręcamy w prawo. Po prawej stronie, w lesie sosnowym, znajduje się pomnik pomordowanych w 1939 r. wolsztynian. Po 150 m, docieramy do Skansenu Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski. Na parking wracamy tą samą drogą, a od moła ul. Poznańską i ul. Drzymały (ok. 2,4 km).

Informacja:

Gminne Centrum Informacji****, ul. Doktora Kocha 12a, 64-200 Wolsztyn, tel.68 347 31 04, gci@wolsztyn.pl

WOLSZTYN – PEŁNĄ PARĄ – PAROWOZOWNIA

ok. 0,4 km * WLP 33C

Parowozownia Wolsztyn to jedyne takie miejsce w Europie, gdzie każdego dnia można oglądać wyruszający planowy pociąg prowadzony przez zabytkowy parowóz. Powstała ona w 1907 r. Jednak pierwsza linia kolejowa dotarła tu już wcześniej. Było to 1 czerwca 1886 r., gdy otwarto trasę z Wolsztyna do Zbąszynka liczącą ok. 23 km. W 1896 r. Wolsztyn uzyskał połączenie kolejowe z Leszmem, a dwa lata później z Grodzkiem Wielkopolskim i dalej z Poznaniem. W 1898 r. oddano do użytku linię do Sulechowa. Odcinek do Nowej Soli został ukończony w 1908 r.

Parowozownia to cała infrastruktura związana z kolejnictwem: hala postojowa, wieża wodna, kanał oczyszczkowy, zasięg węglowy z 1907 r. Oprócz tych zabytkowych elementów infrastruktury znajduje się tu również obrotnica o średnicy 20,5 m oraz żuraw wodny. Parowozownia posiada obecnie ok. 30 parowozów w 14 różnych seriach, niektóre z nich są jeszcze czynne i prowadzą pociągi na trasie Wolsztyn – Poznań.

Mieści się tu także małe muzeum, w którym można zobaczyć eksponaty związane z kolejnictwem (m.in. kolejowe lampy naftowe, bilety, urządzenia sygnalizacyjne). Warto obejrzeć makietę parowozowni, przedstawiającą fragment stacji Wolsztyn. Obszar muzeum dostępny dla w-skersów.

Informacja:

Gminne Centrum Informacji, ul. Roberta Kocha 12a, 64-200 Wolsztyn, tel.68 347 31 04, gci@wolsztyn.pl,
Parowozownia Wolsztyn, ul. Fabryczna 1, 64-200 Wolsztyn, tel. 68 419 17 81,
www.parowozowniawolsztyn.pl, www.parowozy.com.pl

PRZEMĘT – TRASA POŚRÓD JEZIOR I LASÓW ZIEMI PRZEMĘCKIEJ

WLP 33D ok. 12,2 km ***

Trasę na ziemi Przemęckiej polecamy bardziej jako rajd samochodowy po wybranych punktach lub pobyty nad jeziorami pośród lasów. Godne polecenia są: Przemęt, Olejnica, Brenno. Warto spędzić czas na plaży nad jeziorami: Jeziorem Wieleńskim, Jeziorem Górskim, Jeziorem Olejnickim które łączy się z Jeziorem Przemęckim. Dla bardziej sprawnych w-skiersów polecamy trasę na wózkach lub handbikach wokół jezior Przemęckich.

Warto zobaczyć

- kościół pw. św. Barbary w Buczu, drewniany z 1782 r.,
- pałac w Buczu – klasycystyczny pałac, zbudowany przez rodzinę Petzel w XIX w.,
- kościół pw. św. Wojciecha w Kaszczorze, późnobarokowy z lat 1764-1777,
- kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Przemęcie z lat 1651-1690,
- kościół pw. św. Andrzeja w Przemęcie z początku XIX w.,
- pałac w Siekowie w stylu renesansu francuskiego z lat 1878-1879, Zygmunta Czarneckiego,
- wiatraki typu kozłak w Siekowie, Siekówku, Kluczewie, Błotnicy, Barchlinie,
 - wieże widokowe w Olejnicy, Siekowie i Kaszczorze.

Informacja:

Gmina Przemęt, ul. Jagiellońska 8, 64-234 Przemęt, tel. 65 549 60 72, www.przemet.pl

WRZEŚNIA – DO POMNIKA DZIECI WRZEŚIŃSKICH

ok. 2,5 km * **WLP 34A**

Trasa spacerowa:

Ul. Kaliska (Kaufland) – rondo – ul. Mitostawska – rzeka Wrześnica – ul. A. Mickiewicza – rynek – ul. Dzieci Wrześińskich (Regionalne Muzeum imienia Dzieci Wrześińskich, biblioteka publiczna, kościół pw. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM) – ul. Rzeczna – ul. Jana Pawła II – rondo (Urząd Miasta) – rynek – ul. H. Sienkiewicza – ul. Harcerska (pomnik Dzieci Wrześińskich) – ul. Warszawska – ul. 3 Maja – ul. Moniuszki – rondo – ul. F. Chopina (starostwo) – ul. 3 Maja (kościół pw. Świętego Ducha) – ul. Opieszyn (park imienia Dzieci Wrześińskich) – al. Solidarności – ul. Opieszyn – rzeka Wrześnica – ul. Kaliska (stacja, parowóz z wagonami) – parking

Warto zobaczyć:

- historyczny układ urbanistyczny z XIV-XIX w.,
- kościół Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM z połowy XV w., przebudowywany w 1792 r. i w latach 1881-87,
- neogotycki, poewangelicki kościół Świętego Ducha z 1894 r.,
- drewniany kościół Świętego Krzyża z 1664 r.,
- zespół pałacowy: pałac z 1870 r. i park miejski z XVIII-XIX w.,
- ratusz z lat 1909-1910,
- willę starosty z lat 1913-15,
- szkołę z połowy XIX w. (Muzeum Regionalnego im. Dzieci Wrześińskich),
- wozownię w zespole koszar z 1910 r.,
- domy z XIX w.

Informacja:

Urząd Miasta i Gminy, Ratuszowa 1, 62-300 Września, tel. 61 640 40 40, www.wrzesnia.pl

NAD JEZIOREM MIEJSKIM W ZŁOTOWIE

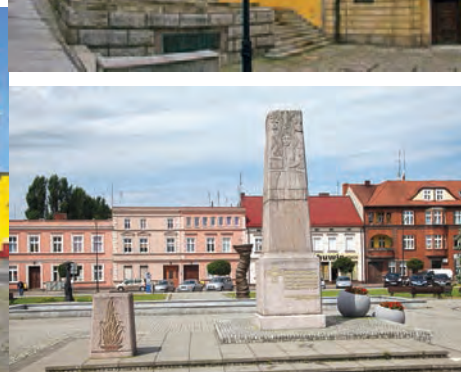
WLP 35A ok. 3 km *

Trasa spacerowa:

Parking nad Jeziorem Miejskim – ul. Powstańców/ S. Staszica – promenada nad Jeziorem Miejskim (pomnik, cmentarz, kościół pw. św. Rocha) – Półwysep Rybacki (zielone planty i labirynt, nad jeziorem pływające fontanny, drewniany mostek) – ul. Panny Marii (kościół Wniebowzięcia NMP) – pl. T. Kościuszki (kościół św. Stanisława Kostki) – ul. Rybacka – ul. Dworzaczka – ul. Kościelna – ul. Obrońców Warszawy – ul. S. Staszica

Warto zobaczyć:

- wczesnobarokowy kościół pw. Wniebowzięcia NMP z lat 1661-1664,
- klasycystyczny kościół poewangelicki pw. św. Stanisława Kostki z lat 1829-1830,
- neogotycki kościół pw. św. Rocha z lat 1903-1904,
- kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła z 2001 r.,
- ratusz z 1914 r. wg proj. Adolfa Behra,
- posąg jelenia, godło heraldyczne miasta przed ratuszem, na pl. 31 Stycznia,
- Starostwo Powiatowe przy al. Piasta z lat 1910-1912 w stylu neorenesansowym, w budynku znajduje się kolekcja unikatowych, zabytkowych witraży secesyjnych;
- pomnik Piasta Kołodzieja jedyny w Polsce (przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Złotowie),
- pałac Działyńskich z przeł. XVIII i XIX w.,
- bożnicę,
- Muzeum Ziemi Złotowskiej w XVIII wiecznej kamienicy mieszczącej konstrukcji szachulcowej,
- Górę Żydowską, dawny cmentarz żydowski, dziś lapidarium,
- pomnik A. Mickiewicza z 1951 r., w Parku Mickiewicza przy pl. Wolności,
- wieżę wodociągową – zabytek techniki z 1913 r.,
- neogotycki budynek sądu rejonowego z 1866 r. przy pl. T. Kościuszki.

Informacja:

Urząd Miejski w Złotowie, al. Piasta 1, 77-400 Złotów,
tel. 67 263 26 40, www.zlotow.eu

SZLAK POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO

trasa samochodowa
ok. 1053 km ***

WLP 36A

Powstanie Wielkopolskie lata 1918-1919

to jedna z najbardziej chlubnych kart historii Polski. Dziś po latach zachowało się dużo pamiątek po tych wydarzeniach (groby, tablice, pomniki), które są dowodami naszej pamięci o bohaterach tamtych

wydarzeń. Wielkopolanie nigdy nie pogodzili się z utratą niepodległości. Sprzyjające warunki do jej odzyskania po latach zaborów powstały dopiero w 1918 r., – w wyniku rozwoju sytuacji międzynarodowej. W efekcie walk i działalności dyplomatycznej powstanie zakończyło się sukcesem: włączeniem regionu Wielkopolski w skład odbudowywanego państwa polskiego.

Proponowane trasy mają charakter objazdowy:

Trasa 1: Front Południowy: Poznań – Jarocin – Kalisz – Ostrów Wlkp. – Ostrzeszów – Krotoszyn – Poznań, 355 km

Trasa 2: Front Południowo Zachodni: Poznań – Kościan – Osieczna – Rawicz – Gostyń – Poznań, 241 km

Trasa 3: Front Zachodni: Poznań – Wolsztyn – Babimost – Zbąszyń – Poznań, 230 km

Trasa 4: Front Północny: Poznań – Czarnków – Chodzież – Wągrowiec – Oborniki – Poznań, 227 km

Informacja:

www.regionwielkopolska.pl dział szlaki tematyczne, www.27grudnia.pl

WIELKA PĘTLA WIELKOPOLSKI

szlak wodny
WLP 36B ok. 690 km ***

Wielkopolska to przede wszystkim obszar z rozległą siecią rzeczną i jeziorami, będącą atrakcją dla amatorów turystyki wodnej. Szlak biegnący wokół największych rzek w regionie (Warta, Noteć) i zamykający się w obrębie zwartej trasy turystycznej został nazwany Wielką Pętlą Wielkopolski. Jego wyjątkowość polega na wykorzystaniu równoleżnikowego kierunku przepływu rzeki Warty i Noteci oraz południkowego położenia kanału Warta-Gopło. Szlak ten, liczący blisko 690 km, przebiega przez takie miejscowości województwa wielkopolskiego, jak: Ślesin, Konin, Pyzdry, Śrem, Poznań, Oborniki, Wronki, Sieraków, Międzychód, Krzyż Wielkopolski, Wieleń, Drawsko, Czarnków, Ujście. Przebiega również przez teren województw lubuskiego i kujawsko-pomorskiego.

Cała trasa „Pętli” jest dostępna dla jednostek o zanurzeniu do 60 cm, szerokości do 4 m i długości do 20 m. Większe jednostki pływają jedynie na dolnej Warcie i Noteci oraz odcinku Konin – Kruszwica.

Długość szlaku w poszczególnych województwach: wielkopolskie (356,5 km), lubuskie (167,9 km), kujawsko-pomorskie (153,5 km).

Szlak Wielkiej Pętli Wielkopolski w pełni dostępny jest dla osób niepełnosprawnych w tym w-skersów. Przed planowanym rejsem czy to kajakami, czy jachtem motorowodnym należy skontaktować się z organizatorami, wypożyczalnią i zapytać o warunki na poszczególnych odcinkach szlaku. Na wszystkich rejsach i zajęciach na wodzie osoba niepełnosprawna obowiązkowo musi przebywać pod opieką opiekuna sprawnego.

Informacja:

www.regionwielkopolska.pl dział szlaki tematyczne, www.27grudnia.pl

SZLAK PIASTOWSKI

trasa samochodowa
ok. 250 km *** **WLP 36C**

Obiekty warte polecenia:

- Poznań (zespół obiektów: Ostrów Tumski z Archikatedrą, Interaktywne Centrum Historii Ostrowa Tumskiego, Kościół św. Jana Jeruzolimskiego na Komandorii, Muzeum Archeologiczne, Zamek Królewski, multimedialna makieta grodu poznańskiego, Trakt Królewski – Cesarski),
- Pobiedziska (Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego),
- Ostrów Lednicki (zespół obiektów: grodzisko, tzw. Mały Skansen z ekspozycją,
- Gniezno (zespół obiektów: Archikatedra, Muzeum i Archiwum Archidiecezjalne, Muzeum Początków Państwa Polskiego, Kościół Franciszkanów, zalecana dodatkowo tematyczna trasa miejska w ramach oferty szlaku, wówczas z kościołem św. Jana),
- Biskupin (Rezerwat Archeologiczny z muzeum i ośrodkiem archeologii eksperymentalnej),
- Wągrowiec (klasztor pocysterski, muzeum regionalne),
- Grzybowo (grodzisko piastowskie i muzeum),
- Giecz (zespół obiektów: rezerwat archeologiczny z muzeum, kościół św. Mikołaja),
- Łąd nad Wartą (kompleks dawnego opactwa cysterskiego),
- Konin (koniński słup milowy),
- Kalisz (zespół obiektów: Rezerwat Archeologiczny Zawodzie, Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, katedra św. Mikołaja Biskupa, zalecana tematyczna trasa miejska w ramach oferty szlaku).

Informacja:

www.szlakpiastowski.com.pl